КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Ч. 79. Краків, 19. серпня 1940. Рік I.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Великі бої над Анґлією

НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ ЗІСТРІЛИЛИ 132 ЛІТАКИ І 12 БАЛЬОНІВ. — УСПІШНІ БОМБОВІ АТАКИ НА ПРИСТАНІ, ЛЕТУНСЬКІ ПЛОЩІ Й ФАБРИКИ. — ЗАТОПЛЕННЯ 41.611 ТОНАЖУ. — ВТЕЧА АНҐЛІЙСЬКИХ КОНТРТОРПЕДОВЦІВ ПЕРЕД НІМЕЦЬКИМИ ПІДВОДНИМИ СУДНАМИ.

Берлін, 16. 8. Начальна команда німецької армії подає: Німецькі летунські ескадри заатакували 13. 8. анґлійські пристані та їхні уладження у Вальсенді, Гарлепулі, Берсмавті й Плімавті, фабрики зброї в Ексетері та Бристолю, як також збірники погінних матеріялів в Норт Киллінґсгем, обкидаючи їх успішно бомбами.

На Каналі та в гирлі Темзи вдалося затопити 2 стежні та 2 торговельні кораблі, містоти 15.000 тон. Крім цього німецькі боеві літаки обкидали бомбами летовища в Іст-Черч, Детлінґ, Фернборуґ, Ендовер, Одгем і Мейдл Веллеп, де знищили низку ґанґарів і схоронищ, маґазинів погінних матеріялів і варстатів, та знищили більше число літаків на землі. Підчас атаків над Каналом і Анґлією дійшло до багатьох завзятих повітряних боїв, в яких зістрілили 74 ворожі літаки.

Анґлійські літаки типу Брістоль-Бленгайм намагалися заатакувати місто Аальбор в Данії, одначе німецькі ловецькі літаки та протилетунська артилерія приневолили їх до відвороту, зістрілivши 14 літаків зпоміж 23 атакуючих.

Бомби, що їх скинув противник в ночі на 14. 8., не спричинили ніде більших втрат.

Загальні втрати ворога 13. 8. виносять 132 літаки і 12 бальонів; з того 89 літаків зістрілили в повітряних боях, 43 на землі та внаслідок акції протилетунської артилерії. 28 німецьких літаків не вернулося.

Німецьке підводне судно під командою капітана Сальмана повідомило про затоплення 41.611 ворожого тонажу, в тому анґлійського помічного кружляка містоти — 11.400 тон.

Німецька фльотиля ловецьких підводних суден стрінулася на Північному Морі з фльотилею анґлійських контрторпедовців, що, хоч мала чисельну перевагу, завернули. Німецькі підводні судна переводили дальше визначені завдання.

Боеву діяльність німецького летунства в дні 14. 8. загамував лихий стан погоди. Того ж дня діяли тільки нечисленні летунські ескадри, які звели низку завзятих повітряних боїв над Каналом і над полудневим побережжям Анґлії, де знищили бальонові запори. Підчас боїв над ґрафством Кент зістрілено 22 анґлійські ловецькі літаки, переважно типу Спітфайр. Німці втратили 5 літаків типу Мессершмітт.

Одно з німецьких підводних суден, що діють на Атлянтику, затопило анґлійський помічний кружляк »Трансильванія« містоти 17.000 тон.

Не зважаючи на лиху погоду 14. 8. німецькі летунські ескадри перевели атаки на портові уладження і промислові заведення, летовища, бальонові запори та скупчення військ в полудневій та середній Анґлії. Обкидано успішно бомбами портові уладження в Кердіфі, Вестоні й Портленді, електрівню між Брайтоном і Люіс, та фабрики зброї під Вустер і Сольсбері. Летунські атаки на терені полудневої та полудново-східньої Анґлії були спрямовані переважно на летовища та військовий табор в Адлерсгуті. Підчас цих атак дійшло до завзятих повітряних боїв, закінчених перемогою німецького летунства.

Нічна атака анґлійських літаків з 14. на 15. 8. спричинила знищення церкви під місцевістю Деріхсвайлер. Позатим не було поважніших втрат.

Втрати ворога виносили 15. 8. 28 літаків, з того 22 зістрілено в повітряних боях, а 6

(Докінчення на стор. 2-ій)

ОПОВІСТКА

Ініціятивний Гурток створення українських ґімназійних курсів у Кракові — просить усіх зацікавлених батьків зголошувати своїх дітей від I—VIII кл. (старого типу) при вул. Зеленій ч. 26, мешк. 12 кожного дня від год. 10—13 в речинці до 20. серпня ц. р.

Зазначується, що діти, які покінчили IV кл. народньої школи — переходять до I. кл. ґімн., а V кл. — II кл., VI. кл. до III. кл. ґімн.

Краків, 12. серпня 1940.

За Ініціятивний Гурток:
Дир. ОМЕЛЯН БАЧИНСЬКИЙ.

За відбудову міст

Краків, 16. серпня 1940.

Для росту національного життя у правильному ритмі треба, щоб гармонійно розвивалися не лише села, але й міста, щоби росли та співпрацювали всі шари громадянства. Побіч далеко ще не розгорненої й наладнаної якслід розбудови шкільництва, слід звернути пильну увагу на розбудову нашого життя по містах. Це справа важна, актуальна, бо міста є центром, живчиком життя в цілих округах та районах і лише вони надають напрям і посилення праці. А вони на жаль не наші. Ціла їх многогранна структура, нами ще не опанована і ми мусимо їх щойно здобувати. Щоби повести працю серед них треба конечно заволодіти містами, — їх торговельним, промисловим, адміністраційним, культурно-освітнім і політичним життям. Опанування міст стане запорукою правильного розвою сіл, а правильна обопільна співпраця підсилюватиме розріст цілого нашого життя. Вимога хвилі тут велика і зусилля чи малі, бо приходиться здобувати чи відбивати те, що зрабовано впродовж довгих літ із великим вкладом капіталу, при допомозі всієї державної машини. Цей наступ ішов не лише під охороною держави, а й продовжувався поступінно, консеквентно на всіх ділянках — економічно-торговельній, промисловій, культурно-освітній і релігійній. На Підляшші та на всіх інших наших землях наступ цей провадили і поляки і жиди, що були під охороною держави, з тою лише різницею, що жиди користувалися своїм капіталом і своїми силами, а поляки оборотовим капіталом цілого краю та всіми силами й засобами.

Українців не допускали до урядів та державних установ, відбирали їм усе, що мали, чи створювали своїм капіталом та своїми силами, а тих, що були здавна при урядах, звільняли. Не принимали і робітників до ніякої роботи, зліквідували українські школи, понищили, або позабирали церкви, насильно нищили все, що українське. Латинщення, ополячування несло зі собою нищоту по селах, але найбільше спустошень було по містах, де майже не стало й нашого міщанства. Приклад така Біла Підляська. В 1908 р. було там 1.732 українців, а в 1938 році замість природнього зросту за 30 літ, залишилося всього 327. Яке то несамовите й непощадне нищення українства. Та зро-

стали за те — як гриби по дощі — поляки і жиди. Як зростало жидівське населення, можемо бачити з того, що в Янові Підляському воно творило 48%, в Тересполі 53%, а в Константинові аж 56%. Це й довело до того, що жиди в промислі переступали на Підляшші 56,5%, а в торговлі 80% — тоді, як українці були виелімінованi від одного і другого.

І саме тепер стоїть перед нами важливе завдання — здобувати за всяку ціну втрачені міста, захоплювати у свої руки торговлю, промисл, творити своє міщанство.

За народнім шкільництвом початковим, слід розвести фахове і доповняюче, щоб вишколити українських робітників та ремісників. Чекають ще на орґанізацію й українські слуги. Побіч повітових союзів кооператив та складниць напевно ще знайдеться багато місця для дрібного купецтва. І туди спрямовувати треба всіх, хто має хоч який дрібний капітал, а задумує відчинити самостійне підприємство чи крамничку. На поміч їм повинні прийти і наші банки, кредитові кооперативи, що їх так дуже тепер потреба по всіх містах для розросту нашого життя. До міст слід спрямовувати і свідомі, підприємчиві й меткі одиниці з посеред селянства, яким за тісно на вузькій нивці вдома, а які як ремісники, робітники, чи купці скріплять наші сили по містах. Туди повинні змагати й ті українці, що є зайняті в адміністрації по містах в корінній Польщі, бо там серед чужого моря вони розгубляться.

Вже мабуть час після першого хаотичного й часто зовсім припадкового розміщення українців — почати плянове й раціональне розміщення наших сил на наших землях. Українці ж, що працюють в адміністрації в польських містах і серед поляків повинні старатися за посередництвом Українського представництва, щоб перенесено їх на українські етнографічні землі. Це важна справа, бо вони не лише, що скріплять позиції і число наших сил по містах, але й зможуть хосенно працювати для справи і народу. Не буде випадків хибного інформування влади і тих усіх підходів та ворожих затій, що ними по старих методах користають польські урядовці у боротьбі з українством.

Треба не забувати і про станові міщанські товариства, де б гуртувалося і давнє розпорошене наше міщанство. Коли йде про форми, то байдуже, в які цю орґанізацію міщанства вбереться, чи це будуть подібні до давніших міщанські товариства, чи міщанські братства, чи при церквах. Іде про згуртування й орґанізовану працю. Немаловажними є й сирітські та діточі захисти, які могли б виховувати дітвору, опікуватись нею, — піклуючись, щоби й наймолодше покоління спрямовувати на правильну дорогу.

При розвою ж шкільництва вселюдного, фахового та доповняючого важною справою є також бурси, з належною опікою, де молодь жила би в гурті та набирала національного духа — щоби дух цей був не лише формою, але й глибоким змістом.

Пекучою потребою є читальні та клюби, де могли б сходитись, зживатись всі разом, як одна, велика рідня, щоб українці не дивились на світ крізь чужі окуляри й не потребували шукати новин серед чужих. Треба вбрати в орґанізаційні рямки і життя українського робітництва, зберігаючи його таким чином перед посторонніми впливами.

Що нашого населення не багато — це ще не свідчить, що не треба розбудовувати орґанізаційної сітки, творити нових форм орґанізації. Навпаки, це може лише облекшувати працю, а великим шаром інтеліґентного активу давати можність усіх зорґанізувати. Здобуття і розбудова міст на наших землях, це питання будучности й нашої сили. Чим скоріше візьмемося за цю справу, тим буде краще, бо в наших руках буде тоді ініціятива.

П. Олійник.

знищено на землі. Не вернулося 12 німецьких літаків.

В ночі з 14. на 15. 8. німецькі літаки успішно бомбардували полудневу Англію; м. ін. збомбардовано летовище коло Ельгіну. Коло Фетер Гід заатаковано кораблі, що плили під конвоєм. Коло Ебердіну збомбардовано успішно становища протилетунської артилерії. На летовищі Монт Розе, між Ебердіном і Данді бомби спричинили численні пожежі.

Німецькі боєві літаки (»Штукас«) збомбардували 15. 8. летовище в Гавкінг на захід від Довру, та влучними поцілами спричинили пожежі летунських уладжень. Англійські ловецькі літаки кинулися на німецькі літаки, що не зважаючи на цей протинаступ, дальше скидали цільно бомби. В низці повітряних боїв між німецькими й англійськими літаками зістрілено 11 англійських і 2 німецькі літаки.

—о—

Промова Ґен. Ґубернатора д-ра Франка

ПІДЧАС ВІДПРАВИ ЧЛЕНІВ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ У КРАКОВІ.

Вечером 15. ц. м. відбулася у Кракові перша ґенеральна відправа членів націонал-соціялістичної партії у Кракові при великому здвизі учасників.

Ґен. Ґубернатор мін. д-р Франк, як керманич нац-соц. партії в Ґен. Ґубернаторстві виголосив в салі Старого Театру велику промову про напрямні майбутньої праці 30.000 членів нац.-соц. партії на цьому німецькому терені, висуненому найбільш на схід. Головні основи тієї праці — нац.-соц. товариськість, нац.-соц. карність і нац.-соц. світогляд Недавне рішення Фірера каже трактувати Ґенеральне Ґубернаторство не як зайняті землі, але як складову частину суверенної території Велико-Німеччини, через що зобовязання всіх партійців на цьому терені ще зросли.

Польський нарід, як і перед 700 роками, знову під німецькою владною опікою. Жиди мусять зникнути не тільки з Кракова, але також з цілої Европи.

З черги згадав мін. д-р Франк і про польські справи, перестерігаючи головно інтеліґенцію та духовенство перед протизаконними виступами. Німецька влада не має наміру денаціоналізувати поляків, та Польщі як держави вже ніколи не буде.

Ґен. Ґубернатор зясував докладніше справу взаємин з СССР та Японією. На кінець подав до відома, що в кожному більшому місті у Ґен. Ґубернаторстві в дні 1. 9. ц. р. найголовніша площа цього міста дістане назву — »Адольф-Ґітлер-пляц«, на памятку початку війни.

—о—

Успішна італійська офензива в Сомалі

НІЧНІ НАЛЕТИ АНҐЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ НА ІТАЛІЙСЬКІ МІСТА.

Рим, 16. 8. Начальна команда італійської армії подає: Гострі бої відбуваються тепер на схід від Ададлег в анґлійському Сомалі. Не зважаючи на ворожий спротив італійська офензива розвивається пляново, пр. успішній співпраці летунства. В руки італійських військ дісталося багато полонених і зброї.

Дня 14. ц. м. в 1-ій год. в ночі надлетіли від Швайцарії анґлійські літаки, які скинули бомби та летючки на північно-італійські міста. На Міляно скинули коло 30 бомб, що впали на мешканеві доми. Військових обектів не знищено. Серед цивільного населення є 12 вбитих і 44 ранених. На місто Торіно скинули коло 15 бомб, які не спричинили ніяких шкід. Бомбардували теж Олександрію й Тортону, причому в Олександрії погибло 9 осіб; ранених було кілька осіб. На місто Авґусту (Сиракузи) скинули 4 бомби, які не спричинили ніяких людських ні матеріяльних жертв.

Протилетунська артилерія маринарки зістрілила один анґлійський гидроплян. Його залогу, одного старшину та одного вояка, взяли в полон.

Ґанді відкидає анґлійський проєкт

Штокгольм. »Нюз Кронікль« помістив відручне письмо Ґандія. Він стверджує, що проект анґлійського віцекороля Індії, дати їй конституцію щойно після війни, годі прийняти. „Анґлія" — заявив Ґанді — „не може сказати, що бореться за слушну справу, бо її поступування в Індії незгідне з засадами слушности. Думаю, що часи демократії скінчилися."

Завзятий опір індійської конґресової партії та вибух нових боїв на північно-західньому кордоні Індії викликали сильне зденервування в Льондоні. В палаті громад приготовляється бурхлива дискусія над справою Індії.

—о—

Арешти мадярів у Румунії

Букарешт, 16. 8. Румунська поліція в Араді арештувала 10 мадярів під замітом поширювання мадярської іреденти в Румунії, зглядно у Семигородщині. Арештованих передано військовому судові, перед яким арештовані відповідатимуть за ірeдентистичну пропаґанду. Ясно, що ті арештування ще більше заогнять румунсько-мадярські взаємини.

—о—

Анґлія і Франція під чеським мікроскопом

(Від нашого кореспондента)

Берлін, в серпні 1940.

I.

„Закордонна політика Франції понесла свою першу невдачу в 1936 р. в Абісинії, другу в 1937 р. в Еспанії, третю в 1938 р. в Чехословаччині. Але всі ці три поразки були перемогами Анґлії над Францією". Таку тезу ставить і арґументує на початку своєї сміливої політичної публікації Емануїл Моравец, полковник у бувшому чеському ґенеральному штабі, довголітній професор военної академії у Празі, один з найпопулярніших на заході чеських військових публіцистів. У вересні минулого року, в днях кривавої битви за бути чи не бути Польщі, під Кутном, видав колишній чеський штабовик і автор похвально прийнятої у Франції та Анґлії студії про стратеґічне значіння Чехословаччини для Заходу, нову, повну драматичних, хоч холодно тверезих тверджень і висновків книжку: „Мурин може відійти..."

Розвал Франції і щораз більше відокремлення Анґлії, німецький плян орґанізації Европи на нових основках, переміна структури клясичних політичних доктрин, надали цій книжці вартість вимовного документу і глибокої студії над джерелами та причинами тих перемін. Тими днями виходять в Берліні нові видання Моравцевої книжки в ріжних европейських мовах. Тому й хочемо дати її синтезу також українському читачеві, зацікавленому ґенезою і формуванням нових европейських політичних змагань, тим більше, що в тверезій праці про причини розвалу Чехословаччини, знайде наш читач прецікаві дані про карпато-українську справу та її моменти в міжнародньому насвітленні.

Істнує ще одна причина, для якої варто зацікавитися цією публікацією. Моравец висловив в ній нові ідеольоґічно-політичні погляди, що наростають між населенням Протекторату Чехії і Моравії та іншими народами Европи у висліді бунту проти того всього, що було, а що хочуть воскресити сьогодні нефортунні льондонські політики. В конкретному випадку, маємо на думці нову акцію д-ра Едварда Бенеша, б. президента Чехословаччини, про яку пише »Кельніше Цайтунґ« м. і. такими словами: „Якийсь час було тихо довкруги особи д-ра Бенеша. Після виповідження війни Анґлією, поспішив він з вірнопідданчою телеґрамою до пана Чемберлена, щоб про себе дати знати, але льондонські політики згадали про цю подію лише декількома чемними словами. Бенеша зачали забувати. Аж тепер знов про нього згадали. Пан Черчіль зробив екс-неґуса Гайле Селясіє союзником Анґлії і офіційно визнав „провізоричний чехословацький уряд" на чолі з д-ром Бенешом, що промовляє до відділу чеських еміґрантів (який називає гордо »армією«), проголосивши себе президентом республики і начальним вождом армії. На цю акцію відповів у минулу суботу уряд Протекторату окремою заявою, в якій сказав гостро і отверто, що чеський народ, вірний супроти Великої Німеччини, не дасть себе баламутити якимись авантурничими спокусами".

*

Скільки галасу — говорить полк. Моравец — було в 1914 р. з приводу зломання Німеччиною бельгійського договору невтральности, що нараховував собі вже 83 роки. А чейже Франція передерла наче кусник безвартісного паперу свій пакт з Чехословаччиною, що мав заледви 12 літ і знаходився під пильною і дбайливою охороною окремого військового делеґата французького уряду і штабу в Празі. Весною 1938 р. відвідало полк. Моравеца багато закордонних журналістів. Усіх їх старався він переконати, що Чехословаччина буде воювати, якщо Франція виконає супроти неї свої зобовязання про військову допомогу. Одначе Франція зрадила. І тому Чехословаччина перестала самостійно істнувати, а полк. Моравец написав у вересні 1939 року пророчу заяву: „Не обвинувачую фальшивих приятелів, що нас зрадили. Мій народ буде жити в середущій Европі ще й тоді, коли Франція давно перестане бути самостійною потугою, а британські острови опустошіють..."

Народ, що хоче жити здорово і хоче вдержатися на майбутнє, не може рахувати на можливості і сили, що вже від давна виявили себе пережитими і слабими. Коли всесвітня війна знищила три великодержави: Австро-Угорщину, Росію і Туреччину, а Німеччину зіштовхнула до стану переходового безсилля, здавалося багатьом молодим народам, що повстає і твориться нова велика дійсність. На ділі, виконано лише початкові порядкові роботи в середущій та східній Европі. На старих руїнах зібрано лише каміння і поскладано його в купи. Не були це викінчені, нові державні будівлі. Таких куп-держав було багато. На терені б. царської Росії сім совітських союзних республик і пять незалежних держав: Польща, Фінляндія, Естонія, Латвія і Литва.

На землях б. Австро-Угорщини створено три самостійні державні орґанізми: Чехословаччину, Австрію й Мадярщину. Решту поавстрійських земель поділено поміж Польщу, Югославію, Румунію та Італію. На землях передвоенної старої Туреччини зорґанізувалося аж шість держав: Нова Туреччина, Сирія, Ірак, Трансйорданія, Палестина й Арабія. Коли до вичислених додати ще й інші европейські держави, матимемо такий мозаїковий образ повоенної Европи: крім Німеччини і Італії 25 малих держав, політично незакінчених, під господарським оглядом слабих, національно мішаних. Всі вони стояли у повній залежности від переможних західніх великодержав Франції та Анґлії.

Сто років тому виглядала Европа зовсім інакше. Тоді Італія й Німеччина були будівельними площами з багатьома мішаними королівствами, князівствами і вільними містами. Зате на сході Европи диктували дві великодержави: габсбурська Австрія й Туреччина.

Обі »будівельні европейські площі«, себто німецька та італійська, що їх французька містерна політика цілими віками удержувала в постійному безладді, зорґанізувалися в другій половині XIX сторіччя під проводом Бісмарка і Кавура. В 1866 р. повстала перша вісь Рим — Берлін, коли то Прусія в союзі зі Сардинією перемогли Австрію, і швидкими ударами усунули чужі впливи з німецько-італійського простору. Відень перестав тоді бути столицею Середньої Европи і мусів обмежитися до ролі німецько-італійського союзника. Потрійний союз між Німеччиною — Австро-Угорщиною та Італією, створений в 1882 році Бісмарком, тішився симпатіями Анґлії і Росії. Він не мав фльоти, отже не був ґрізний для анґлійської кольоніяльної політики, по друге не сягав по впливи на Балкан і до Малої Азії, а тим самим не входив у смугу інтересів Москви. Цей союз шахував Францію, з чого дуже тішилася Анґлія, яка хотіла бути самостійним паном Африки. Такий лад називався тоді „рівновагою Европи".

Анґлія боялася польсько-чеського порозуміння

II.

Книжка полк. Моравеца дуже влучно й основно вглядає в дійсні причини катастрофи закордонної політики малих европейських народів, насвітлюючи зокрема глибоко ролю Анґлії в політичних перемінах середньої Европи. В попередньому розділі обговорили ми, за чеським автором, історичну ретроспективу територіяльно-потенціяльних відносин в Европі в минулому столітті, задержуючись на періоді »европейської рівноваги«. Німеччина, а може краще середуща Европа зачала бути для Анґлії щойно тоді неприємна, коли перетягнула на свою сторону Туреччину і почала сягати впливами на Балкани. І коли ж вона приступила ще й до будови великої власної фльоти, чим загрожувала на майбутнє дотеперішньому анґлійському монополеві панування над океанами, морями і в кольоніях, Анґлія зайняла супроти неї зовсім вороже становище. Молода німецька фльота приносила з собою ще одного небезпечного ворога для Британської Імперії — німецькі товари, що на всесвітніх торговельно-промислових ринках розпочали переможно конкурувати з анґлійськими. Вже в 1898 р. написав один анґлійський часопис отверту заяву такого змісту: »Колись вели народи довгі війни за одно місто. Чи ж ми не маємо обовязку боротися за річні втрати в торговлі, що сягають 200 міліонів фунтів?« Якщо б Німеччина була лишилася хліборобською країною, як приміром Росія, коли б не зачинали з Анґлією конкуренційної боротьби за торговельні ринки й океани, здається, нікому, навіть в Анґлії, не приснилося б пригадувати страхітливі історії про »пруське варварство« та »поневолені імперіялізмом націонал-соціялізму народи«.

У відношенні Франції до Німеччини залишився глибокий жаль за втраченими Ельзасом і Лотрінґеном (історія повторяється, тепер знову ці землі вернулись до Великої Німеччини, а Фірер призначив уже для них окрему цивільну адміністрацію), які показалися справжнім мінеральним скарбом. »Сантимент« Франції за втраченими землями спирався на промислових інтересах. Зрозуміти це легко, порівнявши цифру з 1913 р. В тому році видобули і перетворили:

залізної руди в цілій Франції: 21.136.000 т.
в самому Льотрінґені 21.207.000 т.

На початку XX. століття не мала охоти Анґлія дозволити Німеччині стати світовою потугою, Франція ж навіть слухати не хотіла про провідну ролю Німеччини в Европі. Німеччина виявила себе сильною і не зрікалася своїх великодержавницьких амбіцій. Тоді то Анґлія порозумілася з Францією, а опісля з побитою Японією Росією.

Полк. Моравец наводить цілу скомпліковану історію довоенних протинімецьких союзів, звертаючи увагу на дуже важний момент наближування і віддалювання Франції та Анґлії в міру переплітання інтересів обох народів. Анґлія завсіди піддержувала Францію, коли того вимагала її потреба, але ніколи не допускала до надмірного розросту свого союзника, залишаючи панування над світом собі. Всесвітня війна послабила Німеччину й унешкідливила її в очах анґлійців. Льондон хотів вдержати рівновагу в Европі. З одного боку не вільно було ослаблювати за сильно Франції, бо тоді Німеччина пішла б на захід та й годі було розбивати Росію, бо її послаблення дозволило б німцям опанувати Чорне Море і Близький Схід та дозволило б японцям машерувати різними дорогами Росії до Індії. Коли б же ж одного дня Німеччина зовсім відпала, тоді б повстала для Анґлія найгірша ситуація: Франція в Єгипті, Росія в Царгороді, себто Африка французька, Індія російська. Щоб себе унезалежнити від доброї волі Росії та Німеччини, мусіла собі Анґлія забезпечити допомогу Америки, з другого ж боку, щоб не піддаватися Росії, була приневолена дбати за добрі відносини з Японією.

Так, як в першому десятилітті XX. століття, подібно і в 1930 р. задумала Анґлія будувати всесвітню рівновагу. В Німеччині прийшов до влади націонал-соціялізм, виповідаючи війну комунізмові. Це все сприяло анґлійській політиці, що як могла шахувала зріст французьких впливів.

Франція, вийшовши переможною рукою зі світової загальної крізи, вигравала тоді свою найкращу політичну карту. В 1935 р. европейською політикою дійсно кермували з Парижа, що мав тоді приязні взаємини і трактати з республиканською Еспанією, Італією, Малою Антантою і Совітами. Також і з Польщею продовжувала Франція союз, не зважаючи на залицяння тієї останньої — по приході до влади Бека — до Німеччини. Обєднані франко-російські мілітарні сили шахували Анґлію на Середземному і Чорному Морі. І тут власне причина, чому Анґлія дозволила німцям будувати велику фльоту, яка могла послабити французьку фльоту на Північному Морі, зменшити франко-італійську співпрацю на Середземному Морі, а крім цього ровинна була замкнути російську фльоту на водах Балтику.

Був час, що британські військові публіцисти звертали пильну увагу на небезпеку, яка загрожує Анґлії з боку найсильнішого тоді французького летунства, а італійський випад проти Абісинії був властиво першим ворожим актом французької Европи проти відокремленої та ослабленої Анґлії, яка рятувалася санкціями Ліґи Націй. Боротьба Ліґи Націй з Італією була одночасно боротьбою Анґлії з Францією і Росією, бо ж обидві названі держави мали договори союзу з Італією: Росія пятирічний з 1933 р., Франція договір з січня 1935 р.

Анґлійсько-французька війна в 1936 році скінчилася поражкою Франції та послабленням її впливів в Европі. Франція втратила союз з Італією, коли тимчасом німецька армія зайняла лівий беріг Рейну, приступивши негайно до будови мілітарних укріплень. На европейську арену входив знову німецький народ під проводом Адольфа Гітлера. Абісинія лишилася в італ. руках, а Німеччина ввела загальну військову службу, заборонену від часу версайського договору. (Д. б.)

Вона виграла на непорозумінні між двома головними його авторами. Тимчасом Франція далі заломлювалася. Ділялося це з чисто ідеольогічних причин. Саме тоді в Парижі галасував уряд Блюма, що розійшовся з немилою йому фашистівською Італією, стаючи по боці Англії, яка — нота бене — не дуже вже товариства Франції потребувала. Зріст Німеччини, що ставила світ раз-у-раз перед новими довершеними фактами, змушував Блюма ще сильніше взятися з Англією. За гарантії над Реном (»Кордони Англії лежать над Реном«) домагалася Англія від Франції повного підпорядкування.

В такий спосіб дійшло в европейській політиці до стану, який схарактеризував полк. Моравец влучним афоризмом, наведеним нами на початку першої статті: »Першу програну одержала Франція в 1936 р. в Абісинії, другу в 1937 р. в Еспанії, третю в Чехословаччині. Одначе всі ці поразки були перемогами Англії над Францією«.

Автор публікації — полковник чеського генерального штабу — обвинувачує м. ін. за ці поразки Франції також чехів. Чехословаччина мала запевнену французьку допомогу проти Німеччини. Але чехи скомпромітувалися, бо вони були політики-ідеольоги, а не реалісти. Вони були завсіди найперше фанатичними противниками фашизму, опісля союзниками Франції, а вкінці реально думаючими чехами. Анґажувалися наприклад більш ніж інші народи в санкційну акцію проти Італії, маючи з нею (через Францію) дуже догідний військовий договір. Провідники ж чехословацької закордонної політики були завсіди слухняним інструментом британської »демократії«. В 1936 р. сказав до полк. Моравеца б. президент Чехословаччини д-р Едвард Бенеш: »Вже ніколи не виступатиму проти Англії«. З такої постави Бенеша випливала вся пізніша трагедія чехів. І тут власне ревеляційність Моревцевого ревізіоністичного погляду на цілу чехословацько-судетську проблему, що в осені 1938 р. та весною минулого року хвилювала цілий світ. Ситуацію Чехословаччини завинила не Франція, яку чехи постійно зраджували, а власне (цілком як пізніше трагедію Польщі) Англія. Чехи пішли за Англією тоді, коли французи мали намір договоритися з Італією і остаточно покинути Англію.

Франція мала в своїй адміністрації повоенну східню Европу протягом 20 років, але не збудувала ніякої позитивної політичної конструкції на місці повоенної провізорії. Англія лише перешкоджувала Франції зростати в потугу, сама не думала займатися будовою Европи. Отож лишилося місце для Німеччини. І це остаточно припечатало долю Чехословаччини. Повний перехід чеської політики під диктандо Англії довершився з моментом приречення Чехословаччиною тій останній просити військової допомоги в Москві лише за попередньою згодою на це Англії. Був це нічим не обоснований сентиментальний парадокс супроти льондонських »демократів«, що до них Бенеш завсіди побожно молився, маючи надію на якусь незясовану майбутню винагороду »могутньої британської імперії«. З цим союзом з Росією історія була така: в 1935 році протианглійський уряд Ляваля в Парижі (Ляваль тепер відограє найвизначнішу ролю в уряді Петена, займаючи офіційно становище заступника голови ради міністрів та ресорт преси і пропаганди. Неофіційно — держить Ляваль руку на всіх актах нового французького уряду. Закордонним журналістам по першому засіданні французького парляменту Ляваль заявив таке: »Я їм сказав в парляменті й у сенаті таки просто в лице: ви вирішили війну ставляючи заздалегідь гасло: демократія проти диктатури. Війна програна, демократія пропала. Найбільш несподіване сталося. Вони прийняли мої слова через аклямацію«) зачавши протибритійську політику, намовив Чехословаччину підписати військове порозуміння з Совітами. Цей крок викликав в Англії велике невдоволення і жадобу протиділати совітським впливам що й зроблено, а що пізніше припечатало долю Праги.

Політична залежність Чехословаччини від Англії почала впливати на цілу середньо-европейську політику. Не забуваймо ж, що Прага була центром Малої Антанти й Англія підмінувала відносини Праги до Італії, Мадярщини і Польщі. Англія не бажала собі італійського помосту між Францією та Малою Антантою, що міг створити велику силу. З тої самої причини **не дозволила Англія на союз Чехословаччини з Польщею.** Тут доходимо до дуже цікавої справи, яка роками цікавила багатьох европейських політиків та публіцистів: справи польсько-чеського спору і ґрізні, політично необоснованої ворожнечі між двома слов'янськими народами, що межували зі собою. Полк. Моравец пише таке про причини польсько-чеського непорозуміння. »Проти кожної спроби порозуміння з Польщею працювала Англія не лише у нас, але також в Польщі. Співпраця а навіть сполука обох східньо-слов'янських держав в один організм бажані були лише Франції. Бльок держав з 50 міл. населення і з промислом, що далеко був би більший від італійського, творив би потугу територіяльну більшу від Німеччини заперед аншлюсу. Такий західньо-слов'янський союз держав був би великою небезпекою для Німеччини, хватаючи наче в кліщі Східну Прусію, з другого ж боку вузький язик Пруського Шлеська. Для Росії означав би він закріплення риського договору, на основі якого в 1921 р. великі простори Західної України, Білорусі і болота Полісся були б для неї (Росії) втрачені. Британська політика утруднювала консолідацію Европи під проводом Франції, що їй чехи помагали створенням Малої Антанти, до якої ввійшла Чехословаччина, Югославія й Румунія. Ясно було, що в союзі західньо-слов'янських держав велику ролю може відограти Польща. Була б безсумнівно повстала шеста великодержава, що підлягаючи мариністично-кольоніяльним сентиментам була б вибудувала велику **власну фльоту.** Такі пляни західнього слов'янського союзу, якщо б вони були стали довершеним фактом, абсолютно показались би небажані для Англії і тому всякою ціною поборювала всі спроби народин і концепцій того нового союзу...«

Цікава плоблема! Безперечно чеський штабовик має слушність. Коли ж ми вже при порушеній ним справі польсько-чеських відносин, дозвольмо собі відложити до чергової статті питання мілітарного упадку Чехословаччини і траґедію Карпатської України, та пригадати дещо точніше факти з нездійсненої концепції західнього слов'янського бльоку. Послугуватимемося при цьому найновішою німецькою політичною літературою.

Появилася недавно в Берліні велика політична студія **ред. Гаральда Льоена,** б. довголітнього представника німецької преси у Варшаві. Льоен — що найкраще з усіх акредитованих у Варшаві німецьких журналістів, перестудіював внутрішні і зовнішні пробеми польської політики, помістив в ній м. ін. розділ про чесько-польські відносини в світлі обохсторонньої політики. (Книжка Льоена дуже влучно і точно обговорює м. ін. проблеми української леґальної політики у Польщі, що їх внедовзі зреферуємо в окремій статті. КТВ.). — Польсько--чеські непорозуміння — старі і мають свій психольоґічний підклад. Чехи були панславістами, поляки ненавиділи Росію; чехи вірили в слов'янську містику, поляки у власний месіянізм. Чех був для поляка маломіщанином, поляк для чеха легкодушним шляхтичем. Непорозуміння почалися у Версалі: чехи зайняли Тешинську область і одержали на це, підчас війни Польщі з Росією, санкцію союзників. Крім того чехи не скривалися зі своїми русофільством і отверто заявляли потребу »коридору« до Совітів. В 1924 р. признала Чехословаччині Яворину на схід від Закопаного, але це не полагодило непорозуміне. Коротка однозгідність в справі Льокарна проминула швидко. Льоен згадує цей літній вечір 1935 року, як 20.000 польських »стшельців« присягало над берегом Ользи »змити ганьбу з 1920 року«, нанесену чехами. Далі нагадує Льоен статті Адольфа Бохенського з домаганням фаворизації словаків, вслід за чим пішла сильна пропаґанда та різні ходи польської політики. Чесько-німецький конфлікт 1938 року дозволив полякам використати нагоду і поставити братньому народові ультімат. Неабияку ролю відіграв в його підготові краківський »ІКЦ«. Сталося це 21. вересня 1928 року.

ОМЕЛЯН КОСТИШИН. 4)

Бере за

(Спомин)*)

Відтяті від світа зносимо щораз гірші муки, знущання та ці немилосердні вправи. Сонце тоді ще здорово припікало і після таких вправ ми падали від спраги та перевтоми. Вже стали давати і харчі. Але бодай не згадувати. Все те саме. Їли ми два рази денно. Звичайно якусь жахливу зупу помийного смаку, що її й безрога не їла б. Це була тепла юшка, закрашена кислим пекцаком, зглядно плавало в ній декілька таких ніби зерняток. Ці помиї подавали в мисці, призначеній на дві особи. Інтерновані заходили гусаком з тими мисками до кітла, неохайний брудяр кухар начерпував такою ж хохлею тієї поганої рідини. З тими мисками приступали інтерновані до тих, що стояли в другому ряді, — всі сідали на землю, заложивши ноги по турецьки, та сербали.

Після такої „Їди" кожний ще був голодніший, ніж перед Їдою. Отак то ми з кожним днем ставали безсильніші. Ніби тіні робились з людей після такого харчування. На ногах не можна було вдержатися, а тут ще казали бігати. З келії на площу, з площі до келії; до потребника бігцем і на вправах тільки бігцем.

Жах було дивитись — що сталося з людей: лиця позападувані, ніби мохом порослі, бліді, очі на верха, одна скіра та кости.

По тій нещасній „Їді" і дихнути не дали. Зараз виганяли на вправи, що ними проводив поліцийник, призначений на кожну келію окремо. Це не були вправи. Тільки несамовита біганина, безприкладне знущання. Все одна й та сама команда: бігом і долів! Так перебігали ми цю площу без устанку, а опісля приходила ще чортівська вигадка: „беґем на чвораках"... Інтерновані мусіли тоді рачкувати через ціліську площу і хто не мав сил та залишався позаду, на цього сипались ґумові палки, по плечах, по голові, а доправляв ще помічник, злодюга, дерев'яним костуром. Молодшим ще вдавалося це рачкування, але старші віком були бідні. Вони приймали на себе всю лють, всі знущання озвірілих громил. Тут не помагали ні благання, ні крик розпуки: нікому не було пощади.

Дні минали і нашим терпінням не було кінця. Оповідали, що найтяжча кара тут це їхня »темниця«. Часом і без провини можна туди попасти. Темниця це вицементований льох, без повітря і світла, виповнений до половини водою. По шию у студеній воді, мусять стояти тут жертви, або сидіти на тонкому дручку й не сміє рухнутися. Мало хто виходив з тієї темниці на світ Божий, а якщо й видістався, то калікував ціле життя, бо мокнути у студеній воді цілими днями й ночами, то не шутки. І залізний не витримає.

В таборі окрім денних знущань над інтернованими були ще нічні. Звичайно о півночі зривав усіх на ноги вереск. Кожний не вбіраючись вибігав на коридор. Починалось відчислювання інтернованих, а опісля несамовита біганина з одного кінця коридору на другий. По обох боках коридору шпаліром стояли поліцийники й били по голому тілі немилосердно з цілим садизмом. Насолода й озвірілість переходили у них у якийсь транс — пекольний танок опричників. Після тієї катівської забави видихувались, а скатовані вязні падали безсилі на свій барліг.

Після приходу до табору інтерновані мали йти до купелі. Така купіль була конечна, але й тут не обійшлось без звірства. Призначені до купілі відбували перед тим вправи чи там біганину. Вона змучила до безтями. Піт стікав з кожнього струйками. І в такому стані заганяли тих нещасників до студеного льоху просто у воду. Були

---

*) Гл. »К. В.« чч. 76, 77 і 78.

Несподівано Совіти загрозили тоді Польщі вмаршом на її територію, але Польща поставилася — скориставши з конюнктури — відважно і зігнорувала заяву Потемкіна. Не поміг відручний лист Бенеша до Мосьціцького. 1. жовтня Польща поставила другий ультімат; чи ж тим самим не руйнувала основ Версаю, на яких сама була збудована? Льоен інформує, що на засіданні варшавського кабінету в цій справі віцепрем. Квятковський зголосив спротив з занотованням до протоколу. Польська аристократія влаштувала протестаційні потаємні сходини у хаті кн. Любомирського. Не помогло. Чехи скапітулювали, Бек тріюмфував, хоча вдавав скромного і говорив через радіо про чехів, як »вчорашнього ворога«. На вулицях Варшави відбувалося обєднання всіх, лівих і правих польських партій під гаслом націоналізму, що від того дня зачав всеціло Польщу огортати. Німецький журналіст нотує також, що того дня у перше й в останнє можна було почути на варшавській вулиці оклик: »Гайль Гітлер!« Опісля повела Польща під проводом — ніде правди діти — братів Бохенських — істеричну пропаґанду проти Карпатської України, себто за спільним кордоном з мадярами. Кордон цей придався полякам, якщо взяти на увагу факт, що туди втікав у вересні 1939 р. ґен. Сосновський зі своєю армією. Польсько-чеські відносини розбилися. Одначе чеська справа, що могла стати рятунком Польщі, кинула також один похоронний камінь на її могилу. Слушно пише Льоен: »Національний принціп, що ляг в основі нового порядку в Чехословаччині, не лишився без впливу на Польщу. Вона мусіла, або злагіднити свою меншинну політику і дати всім національним ґрупам свободу, або переслідувати далі. Польща пішла старою дорогою...« До чого дійшла — відомо. КТВ.

—o—

Замкнення льондонського порту

Останні відомості потверджують, що згідно з наказом анґлійської адміралії замкнено льондонський порт. Льондонський порт є не лише найбільшим портом Анґлії, але й найбільшим портом світу. Є він одночасно комунікаційною централею Анґлії, з якої розбігаються комунікаційні нерви по цілому острові. До того часу Льондон зі своїм портом був найміцнішим осередком довозу харчевих продуктів до Анґлії. Тепер не лише нічого не довозитиметься через Льондон, але противно, треба буде це величезне місто прохарчувати привезеними через інші порти продуктами. Одночасно потверджується вістка про замкнення полудневих і полудневo-східних портів в Анґлії

Туреччина спокійним глядачем

Стамбул, 16. 8. На всі політичні події, що заісновують під сучасну пору в Европі, Туреччина споглядає з осторонi. Президент Туреччини виїхав недавно до Анатолії на відпочинок, а посли мають ферії до 21 серпня. Туреччина не надіється ніяких несподіванок для себе у всіх перемінах, змінах, то що. Єдине, що цікавить турецьких політиків це промова совітського комісаря Молотова. Одним словом у перебудові Европи Туреччина займає місце спокійного глядача. Таке саме становище Туреччини щодо переговорів Румунії зі своїми сусідами. Сьогодні Туреччина зрозуміла, що впливи Анґлії на Балкані остаточно зліквідовані. Тому і в Анкарі мусять витягнути з того деякі висновки.

—o—

Змова Греції й Анґлії проти Альбанії та Італії

Рим, 16. 8. В політичному вбивстві Гогія — пише нач. редактор »Джорнале д'Італія« — йде не про окремий епізод, але про велику змову, спільно опрацьовану між Грецією та Анґлією, спрямовану не лише проти Альбанії, але й Італії та взагалі порядку на Балкані, і маневр проти держав осі. Якраз у дні вбивства в Льондоні кружляли поголоски про повстання в Альбанії проти Італії і заворушення в балканських державах. Збіг цих обставин вказує на те, що ця справа була уложена згори між Льондоном та Атенами, а що в Льондоні поважно числилися з заворушеннями після вбивства Гогії, до яких не дійшло. Таким чином Греція далася необережно втягнути як спільничка цього злочину. Одначе цю змову викрито й держави осі не занедбають нічого, щоб її унешкідливити.

В Епірі живе 60% альбанців, як це зазначено в меморіялі Альбанії до Ліґи Націй ще в 1926 р. Вбивство Гогія це тільки одно звено в довгому ланцюзі грецького терору, спрямованого проти альбанців і Альбанії.

—o—

ҐАФЕНКУ В МОСКВІ

Букарешт, 16. 8. Б. румунський міністр закордонних справ Ґафенку виїхав у середу зі своєю дружиною до Москви. Як уже відомо, Ґафенку став румунським послом у Москві. Давніше це становище займав Давідеску.

НОВЕ НАСИЛЬСТВО АНҐЛІЇ.

Женева, 16. 8. Французька радіовисильня подає вістку про нове насильство Черчіля супроти Франції. Недавно анґлійці задержали в пристані Александрії два французькі кораблі -цистерни, а тепер змусили їх відплисти в невідомому напрямі, мабуть до пристані в Судані, де будуть сконфісковані.

БОЇ НА КОРДОНІ ІНДІЇ.

Штокгольм, 16. 8. Комунікат анґлійського міністерства війни про втрати анґлійських військ у Індії повідомляє, що на північно-західньому кордоні Індії розгорілися нові бої. Комунікат стверджує, що в часі тих боїв із ворожими племенами був вбитий один анґлійський сотник та один вояк. Ранено 14 індійців.

випадки, що дехто по цій купелі кінчав свій побут у таборі, переносився до вічности.

Боже! Коли скінчаться ті всі муки? — думав заздно кожний із нас. А тут усе те саме, день до дня подібний. Щораз менше сили, від голоду, виснаження. Врешті над табором зявились німецькі літаки. Нас пройняла дивна дрож радости. Ніби дитина цяцькою з просоння ми тішилися гудінням моторів у повітрі. Та нікому й не снилося, щоб це вже приходив кінець Польщі. Що години її почислені.

Пришов урешті наш памятний день 17. вересня. В таборі счинився рух. Служба пробігає сюди й туди, поліцийники заметушились. Бігають по келіях, розпитують, хто сидів у темниці, шукають за якимось німцем із перевязаним оком, стягають кудись інших інктернованих. Усюди дивна лихорадка, поспіх, замішання й непевність.

В ночі знову чути якісь нашіптування: »Уцекай, браце!...« Не знаємо, що це все значить, щось діється нерозгадане довкола.

Над ранком почули ми тупіт ніг та гамір людей, що проходжувались попри касарні. Пробудившись вихилив я непомітно голову через вікно. Дивлюсь: не поліцийники, а цивільні люди крутяться... Що вони там можуть робити? Вступ сюди цивільним заборонений... Таки не видержав. Питаю стищено:

— Що ж сталося, люди добрі?

— Радійте! — гукають. — Вже повтікали ваші опікуни... Вся влада втікла. Ключі від табору залишили у бурмістра, він тут буде в 6-ій годині. Всіх випустить...

Ця вістка поліщуків ніби голос ангелівзвістунів пройняла всіх радістю невимовною і дивом. Ми оторопіли, позривались на рівні ноги. Все тиснеться до вікна. Випитують, розвідують... Це заскочило нас так ненадійно, що ніхто не йняв віри. Одні радили вже розбивати двері, інші вважали це все за якісь несамовиті містерії, чи провокацію. Словом — нерозгадана справа. А тут у цілому таборі крики й метушня. З келій уже стали вибігати інтерновані. У кримінальних одягах біжать до другої касарні, в депозиті були цивільні одяги. Вибивають шиби... Виломлюють крати... Ось уже забирають усе, що в руки попаде.

За кілька хвилин тисячна товпа на площі. Вештається, метушиться, очікує на свій депозит, замкнений в окремім маґазині-келії. Дізнавшись, де цей депозит, інтерновані обступили цю келію довкола, вибили вікна, виломили крати та діставшись до нутра перебрали свої валізки і клунки. Тому, що кожний перся найскоріше відшукати своє — счинилась метушня, а все, що випало з рук, нищилось під ногами і топталось.

Щоб впорядкувати депозит, роздати його кількатисячній товпі інтернованих, треба було на те часу, а тут хвилинки часу не ставало, бо ми довідались від населення, що наближаються зі сходу совітські війська. Тут уже не переливки. І галичани зрезиґнували зі своїх депозитів. Уставились чвірками на головному тракті перед табором та рушили під проводом б. посла Яворського, б. сотника СС. Чмоли та інших у напрямі містечка Кобриня, зайнятого вже німецькими військами. Це була ціла т. зв. галицька ґрупа. Та я не міг резиґнувати зі свого депозиту. Йшло мені про документи, без яких годі денебудь рушитись. Треба було й білля, щоб перебратися. Вернувшись до табору, я застав уже порядок у депозиті. Одні одним передавали валізки, з рук до рук, аж доходили на перший поверх. Там один з інтернованих відчитував напис на валізці й кидав на землю власникові. Я всунувся також туди і вхопив свою валізку, зараз пігнав на дорогу. Але вже не застав нікого зі своїх. Вся галицька ґрупа вже подалась у напрямі Кобриня, щоб скоріше дістатись до німців. (Д. б.)

З голосів преси.

Нема вже „занятих земель"

Новий шеф пресово-пропаґандивної служби у Генеральному Ґубернаторстві та головний редактор »Кракавер Цайтунґ« Вільгельм Царске поміщує у тому щоденнику з 15-го ц. м. передову статтю присвячену останньому розпорядкові Ген. Ґубернатора д-ра Франка про зміну назви колишнього »Ген. Ґубернаторства для зайнятих земель Польщі«. Скреслення останніх слів з тієї назви та залишення лище назви »Генеральне Ґубернаторство« це не лише формальна зміна. Вона має найбільше суттєве значіння.

Автор пригадує, скільки конструктивної творчої праці вклали німці у ці здобуті землі.

»...Німецький нарід веде війну та найбільшу частину своїх сил, якими розпоряджає, тримає напоготові до атаки проти Анґлії. А проте всюди, в усіх тих країнах Европи, що їх навістила війна, взявся ревно за творчу працю німець, як вояк, політик, орґанізатор і господарський діяч, щоб помогти переможеним завести лад та ввести життя на нормальні рейки... Самозрозумілість, з якою німецькі сили ставлять себе до розпорядження справі відбудови, свідчать яскраво про те, якими сильними та невичерпаними є людські резерви воюючої Німеччини, яка може розволити собі на ту акцію відбудови, без шкоди для дальшої воєнної акції...«

Автор пригадує вину всього польського народу, який штовхнув себе та потягнув за собою цілу Европу у воєнну хуртовину та протиставив тому неґативістичному гонові конструктивний гін німців, які не виграють війни на те, щоби перемагати, тільки на те, щоби заводити новий лад. Зміна назви на »Ґенеральне Ґубернаторство« свідчить про те, що війна на цьому терені остаточно минулася та що прийшли тут уже тривкі, устійнені відносини.

Арґентинська опозиція

На сторінці »Історичні події у звітах з закордону« тижневика »Дас Райх« з 11. ц. м. його кореспондент з Мадриду пояснює, у чому саме полягає опозиція Арґентини до змагань Злучених Держав перейняти політичну й господарську контролю над всією Америкою. Вже два роки тому на панамериканській конференції у Лімі та рік тому у Панамі, таксамо як недавно у Гавані, Арґентина проявила найяскравіше з усіх інших учасників тих нарад резерву супроти політичних і господарських експансивних тенденцій Вашинґтону. Вправді остаточно Арґентина заявляється також за панамериканською солідарністю, але з такими різними застереженнями, що Злучені Держави ніколи не можуть переводити своїх резолюцій одноголосно. На першому місці грають тут ролю господарські причини.

»...В Арґентині люди переконані, що Злучені Держави ніколи не можуть заступити европейського покупного ринку; Арґентина мусить шукати відборців на свої сільсько-господарські продукти і надалі на довший ще час тільки в Европі. Саме господарська кріза, яка в оцій війні виступає в Арґентині таксамо, як за війни попередньої, є доказом, що Америка не всилі вирівнювати втрат, що їх зазнає арґентійський ринок внаслідку втрати европейського відборця. Вправді торговельний рух Злучених Держав з південно-американськими країнами подвоївся був за світової війни і тепер також сильно зростає, а проте воно не може перекреслювати правди, що саме такі хліборобські держави, як Арґентина, можуть сподіватися від Злучених Держав — найменше помочі. У січні відбувались переговори між Вашинґтоном та Буенос Айрес про нову торговельну умову: ці розмови скінчилися тоді повною невдачею, бо Рузвельт не міг відважитися, щоб знизити імпортові мита на збіжжя; фармери з середніх і західних стейтів Злучених Держав стоять на перешкоді всякій американсько-арґентинській приязні. Тому, що господарська структура обох тих країн подібна, нема плятформи для взаємного доповнювання себе«.

Друга причина, чому Арґентина ставиться до Злучених Держав з такою нехіттю, це великі суперечности обох культур. Тип »янкеса«-торговельного аґента є постійною гумористичною фіґурою в арґентійських фільмах. Дальше, в Арґентині, як також у Бразилії, бояться, щоб під ґеґемонією Злучених Держав ті південно-американські републики не зійшли до цілком другорядної ролі. Той самий острах каже й усім південно-американським державам дивитись у сторону Арґентини та Бразилії, шукаючи опіки радше у тих двох державах, ніж у великій північно-американській державі. Всі ті причини кажуть Арґентині щораз пильніше приглядатись відродженій Еспанії, шукаючи на піренейському півострові в Европі моральної підтримки у своїх змаганнях зберегти політичну та культурно-господарську незалежність від північноамериканських зазіхань. Правда, перепоною тут є різниці політичних режімів. В демократичній Арґентині все ще діє »Комітет Прихильників Союзників«, хоч ті »союзники« вже самі не істнують. Недавно той комітет обмінявся привітними телеґрамами з Черчілем. Але арґентинським міністром закордонних справ є колишній посол у Римі, який добре знає відносини саме у державах осі та здає собі справу, що в будуччині Арґентині залежатиме на добрих взаєминах з ними ще більше, ніж досі.

Що думають Анґлійці?

У »Франкфуртер Цайтунґ« з 11-го ц. м. маємо під повищим наголовком цікаву психо-аналітичну студію, актуальну з уваги на теперішню ситуацію в Анґлії. Маємо у цій статті ще раз зясування німецького політичного підходу до анґлійської проблеми: не тільки до проблеми островів, але й велико-британської держави.

»...Адольф Гітлер знав, що каже, коли недавно заявив, що коли його відклик до розуму залишиться без прихильного відгуку, то буде зруйнована світова імперія. Тій британській імперії Фірер Німеччини хотів запевнити іншу долю. Вона мала стати співучасником нового порядку світа. Але вона повинна була правильно оцінювати свою історичну та цивілізаційну місію, покинути свою континентальну дурійку та признати, що британська держава, яка черпає свою силу з континентів світа й у всіх континентах знаходить для себе працю, потребує лише зректися своїх роздутих европейських інтриґ, щоби користати з мира, опертого на справедливому спільництві. Очевидно, що не можна було подумати собі такого мира без віддачі німецьких кольоній, без допущення Німеччини й Італії до сирівцевих джерел, та без визволення Італії з середземно-морської вязниці. Нема сумніву: та ціна видалась анґлійцям зависокою...«

Коли анґлійці відкинули шансу, що їм давала німецька мирова пропозиція, до голосу прийшли в Анґлії »оптимісти«. Ті оптимісти переконували анґлійське громадянство, що факт, що так багато анґлійських вояків вернулося ціло з пекла Фляндрії, свідчить про найвищі боєві здібности анґлійського війська. Далі, що Анґлія все ще є островом та великою морською державою і що може тепер статися те, що не сталося впродовж цілої анґлійської історії...

Автор аналізує всі анґлійські арґументи та вказує на їх слабі точки:

»...Безумовно Анґлія має дуже поважні запаси та з початком війни мала ще величезний довіз. Нарід вправді вже відчуває деякі браки, але немає ще поняття, як проґресивно діятиме в анґлійській практиці масова втрата корабельного тонажу, коли одночасно раптово будуть зменшуватися накопичені краєві запаси та буде зменшений довіз. Саме тепер Анґлія дійшла до того місця. Але анґлійський нарід несвідомий цього, а провідні кола піддаються надії, що може вдасться якось протиставитись лихові. Вони кажуть, що подібна кріза була й підчас світової війни. Вони рахують на час та мусять на нього рахувати, бо це їхня єдина надія. Вони вічно покликуються на те, що час працює для них, хоч повинні знати, що чим дальше тим більше анґлійські втрати. Бо дійшло до того, що не Німеччина, тільки Анґлія стоїть під бльокадою і що тому для Анґлії прийшла смертельна небезпека...«

Далі автор звертає увагу, що вже в самій Анґлії поволи зрозуміли, що нісенітницею є думати про війну проти Німеччини з Канади. В Анґлії вже зрозуміли, що з упадком островів упаде й британська світова імперія. Вони ще тільки не уявляють собі, якими засобами німці можуть здобути острови і вірять, що це річ неможлива. Річчю німців є переконати їх, що це — можливо!...

Відворот з Шангаю

У тому самому числі »Франкфуртер Цайтунґ« передова стаття присвячена найбільшій міжнародній сензації дня, якою є відворот постійної анґлійської військової залоги з міжнародньої концесії у Шангаю.

»У найбільшому торговельному місті Далекого Сходу зняли британський прапор. Сто літ він маяв, відколи гармати сильніших европейських напасників десяткували своїми стрільнами китайських оборонців. За тих сто останніх літ воєнний прапор обєднаного королівства Великої Британії був у Шанґаю символом британського панування на Далекому Сході. Без огляду на те, в якій формі хтонебудь правив у місті, завсіди були це — британці, які мали рішальний вплив, завсіди це були вони, які витискали з Китаю під охороною гармат і баґнетів величезні скарби для »громадських верхів« у материку, та завсіди звідти проміював британський вплив ген далеко на моря східньої Азії і вглиб непроглядних просторів Китаю. Коли тепер британські гармати щезають з берегів широкого заливу в Шангаї, то це означає щось далеко більше, ніж відкликання 1.500 вояків з найдальше на схід висуненої стійки...«

Вправді в анґлійській палаті громад державний секретар Батлер заявив, що відлик анґлійської залоги з Шангаю прийшов унаслідку »військової конечности«, проте це дуже поверховний викрут.

»Безглуздя британської політики з останніх десятиліть дійшло до шпилю у тій війні. Велика Британія штовхнула Европу у цей кривавий танок, щоб тримати здалека від рідної нації Данціґ, Торн і Бромберґ. Що Данціґ, Торн і Бромберґ цікавили анґлійців?! Чи вони не мали інших турбот у своїй світовій імперії, яка почала тріщати?!«

Замість зберігати за собою свої заморські посілості, анґлійці воліли воювати за ґеґемонію в Европі. Тепер тратять одно і друге.

ЛИТОВСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В БЕРЛІНІ ЗЛІКВІДОВАНЕ.

Берлін, 16. 8. Совітський посол у Берліні перейняв аґенди литовського посольства. Таким чином литовське посольство в Берліні зліквідовано, бо відомо, що Литва прилучена до Совітів і окреме литовське посольство тепер уже зайве. Загалом Москва заступає від тепер усі справи балтійських держав за кордоном.

Треба зміни

Нав'язуючи до статті п. Арчина М. Я. в 67. ч. »Краківських Вістей«, хочу насвітлити ще одну ділянку нашого життя, ділянку, що не завсіди представляється найкраще, хоча заєдно маємо її на увазі.

Селянство українських земель Ґенерал-Ґубернаторства, що встоялося перед жорстокою навалою, представляється під оглядом духовим назагал нецікаво. Впливи азійщини за царських часів не залишили такого клейма на психіці холмського селянина, як панування Польщі. Бо мав я нагоду пізнати холмські села й усе провірити. Світогляд холмщан зводився за царських часів до матеріяльних благ. А навіть часи війни 1914 р., виселення їх на схід, де ще в той час біди не було, вони згадують не злим словом. Відси і їхня туга за тим, що було давно. Навпаки, часи Польщі це для них одні жахливі спогади. З цього жаху вони й досі не можуть отрястися і доводиться з тим невідрадним явищем провадити боротьбу, бо вона спиняє працю й усякий розгін. Та боротьбу з тим явищем не можна провадити шабльоново, бо з того може нічого не вийти. Переживання були різні, тому лікування — випалювання того зла — мусять бути неоднакові. Методи тієї боротьби мусять бути доцільні. Люди всесторонно підготовані, відповідні до обставин. Тими, що можуть поборювати це лихо є виключно учителі. Багато є сіл, де учитель це одинокий носій культури й знання. Учитель є тією ходячою енциклопедією, що мусить подавати доцільну відповідь на найрізнородніші питання, поради у всяких справах, притому він мусить мати цей такт, щоби ладнати безліч суперечок, які витворює щоденне життя та поступати так, щоби зеднати біля себе всі елементи села. Бо тільки прихильне наставлення селян до учителя, це найкращий ґрунт, на якому прийметься кожне кинене ним слово.

Це все речі давно знані. Та тут мало знати. Одне знати, а друге робити. Найважче приміновати те, що знаємо, до життя. Воно залежне, що правда, від здібности одиниць, але годі оправдувати такі одиниці, що нездатні, або не мають покликання. Такі одиниці муситься замінити іншими.

Мав я нагоду бувати в багатьох селах північної Холмщини й західнього Підляшшя, над самим Бугом, і в найдальше висунених на захід селах над Вепром. Бували на шляху моєї мандрівки українські села, віддалені ледви 100 км. від Варшави. Помічення незвичайно цікаві.

В нас говориться залюбки, що, мовляв, поляки в своїй експанзії на схід забрали нам багато простору. І це правда. Але багато забрали не в *останніх* часах, а ще *давніше*, перед 1905 роком. Прим. містечко Острів, 25 км. від Любартова, Нова Воля, колись Руськоволя, Розкопачів, колись Руськопачів, Ями й інші. Але це не перешкаджає українським селам тих околиць розвиватись національно. Можу зараз сміло сказати, що наші північно-західні кордони Холмщини — тверді. Таких сіл, які подибується там, трудно зустріти в запіллі Холмщини. Найгарніше з них село Колеховичі Старі, на 80% українське. Воно завсіди було прикладом національної свідомости. Тут селяни горді з того, що вони українці і стараються це підкреслити при кожній нагоді. Одною з найкращих прикмет колеховичан — це їхня чесність, прикмета, що її зі свічкою в руках трудно знайти по холмських селах. Досить дивна річ в польсько-мазурському оточенні не затратили вони почуття чесности. А може були й затратили, та тепер віднайшли. В цьому великі заслуги і місцевого учителя. Окрім своєї безприкладної праці, проявляє величезне зацікавлення цілим тереном. Це зразковий працівник. А з другого боку візьмім як контраст села положені ближче центру культурного життя — Холму. Села ці бажали би може переродитись та немає кому за це взятись і вони тонуть у тумані несвідомости. *Причину цього помогли мені відкрити самі селяни. Вони чують, що десь щось робиться, але в них спокій. Бувають учителі, що насолоджуються »благами« холмської землі,* забуваючи про обовязки. І не тільки в самих обовязках справа, а в тому, що вони їх не розуміють. Багато учителів, це звичайно люди, яких потягнуло на село не почуття виконати національний обовязок, а лекше життя, без контролі, хоча за малою платнею, що на село вповні вистарчає. Для цікавих, чи компетентних чинників, можу подати цілу низку таких фактів. Про достовірність їх легко переконатися, треба лише бути в терені, як стороння людина, принагідний глядач, бо інакше правдивого обличчя села не можна бачити.

Причина тих явищ те, що багацько учителів, те люди, які вперше зустрілися з такою працею не маючи ні знання, ні гарту, а кинені туди лише з приводу недостачі відповідних сил. В початках орґанізування, годі за кращий підбір. Тому то в терені, побіч високовартісних людей, зустрічається і таких, що навіть у найтемнішому селі не здібні бути учителями. Наслідки більше ніж сумні. Тепер, коли вже є можливість лихові зарадити, треба би занятися обовязково підбором людей, які відповідали б вимогам хвилі. Закінчений шкільний рік дає багато досвіду. Годі дальше імпровізувати, чи переводити справу по шабльоні як перше звичайно. Хтось, скажімо, зголосився, чи надається, чи ні, чи дасть собі раду в тому селі. Бо не всі села однакові. І приділ мусить бути відповідний. Доцільний був би підбір людей з певними фахами. Напр. є кілька сіл, віддалених від себе щонайдальше 8—10 км. Там треба згуртувати таких фахівців, що могли б обслуговувати ці села: також у інших ділянках. Один учитель мусить розумітись на кооперації, інший на диригентурі, аматорських гуртках, і т. д. Треба врешті й одної дуже доброї фахової педаґоґічної сили. Праця тієї клітини (5 сіл) розвивалася би рівномірно. Один учитель поможе в кооперації, інший в орґанізуванні світських чи церковних хорів, ще інші аматорські гуртки, а досвідчений педаґоґ — послужить фаховими порадами менше досвідченим. Саме такий поділ праці викресав би з найпасивніших потрібну ініціятиву. Вистарчить часами навіть одна активна одиниця, а справа піде вперед.

Може декого вразити, коли звертається увагу на обовязки учителя поза школою. Та праця в школі мусить іти впарі із працею поза школою. Коли батькам не впоїться віри, знання і духа, то із дітей мало хісна. Бо старші будують сучасність, молодь це будучність народу. **В. Василенко.**

Високі школи в Німеччині

1. УНІВЕРСИТЕТИ.

В Німеччині разом з Австрією було в 1938 р. 27 університетів. Найстарший німецький університет в Німеччині це університет у Відні, оснований 1365 р., себто 575 літ тому. Другий зчерги це університет у Гайдельберґу, оснований теж в XIV. столітті 1386 р.; третій університет у Ляйпціґу, осн. 1409 р., четвертий в Ростоку осн. 1419 р., пятий у Ґрайфсвальді осн. 1456 р., шестий у Фрайбурґу, осн. 1457 р., семий в Тібінґені, осн. 1477 р. В XVI. столітті основано в Німеччині 5 університетів, а саме університети в Марбурґу, Кенігсберґу, Єні, Вірцбурґу і Ґрацу. В XVII-ому столітті 4 університети а саме в Ґіссель, Кілю, Інсбруці і Галле; в XVIII-ому столітті 3: в Ґетінґені, Ерльнґені і Мінстері; в XIX стол. 4: в Берліні, Бресляві, Боні і Мінхені; в XX. столітті 4: в Франкфурті над Меном, Гамбурґу, Кольонії і наймолодший зі всіх німецьких університетів, університет у Діссельдорфі, оснований 1923 р. На всіх тих 27 університетах студіювало в 1938 р. — 52.836 студентів обох полів.

Крім цих університетів в самій Німеччині є ще у Протекторатї Чехії і Моравії німецький університет у Празі, оснований 1348 р. Це найстарший німецький університет у світі, старший 17 років від віденського університету. Студіювало на цьому університеті в 1938 р. 3949 студентів обох полів.

Поза кордонами теперішньої німецької держави є ще теж 4 німецькі університети в Швайцарії, а саме: університет в Базель, оснований доволі швидко, бо 1460 р., в Ціріху, осн. 1833 р., в Берні, осн. 1834 р. і у Фрайбурґу, осн. 1889 р. Далі університет в Естонії, в Дорпаті, осн. 1632 р. і німецький університет в Латвії в Ризі, осн. 1921 р. На цих шістьох німецьких університетах поза кордонами Німеччини студіювало в 1937 р. 7729 студентів обох полів.

Разом всіх німецьких університетів в Европі є 34. Студіювало в них в 1937 р. чи пак в 1938 р. — 64.514 студентів обох полів. Навіть як на велику 90-ти міліонову німецьку націю в Европі число 34 німецьких університетів в Европі дуже поважне.

2. ВИСОКІ ТЕХНІЧНІ ШКОЛИ.

Високих технічних шкіл в Німеччині разом з Австрією є 13. Одинацять з них основано в XIX. столітті. Найстарша німецька технічна школа це політехніка в Відні, основана 1817 р. Відтак йдуть по черзі: політехніка в Ґрацу, осн. 1856 р., в Штутґардті, осн. 1862 р., в Карльсруге осн. 1865 р., в Аахен, осн. 1870 р., в Дармштадті осн. 1877 р., в Мінхені осн. 1877, у Бравншвайґ осн. 1878, вБерліні осн. 1879 р., в Гановері, осн. 1879 р., в Дрезні осн. 1890 р., в Данціґу осн. 1904 р. і в Бреславі осн. 1910 р. В усіх тих високих технічних школах студіювало в 1938 році 13,730 студентів обох полів.

Крім цих високих технічних шкіл в самій Німеччині є ще у *Протектораті Чехії і Моравії* дві *високі технічні школи, а саме: в Празі осн. 1806 р.* і в Берні осн. 1850 р. на яких студіювало в 1938 р. 2057 студентів обох полів.

Поза кордонами німецької держави є німецька висока технічна школа ще в Швайцарії в Ціріху, осн. 1855 р., в якій студіювало в 1937 р. — 1310 студентів обох полів. Отже разом є всіх німецьких високих технічних шкіл 16, в яких студіювало в 1937 р. чи пак в 1938 р. — 17,097 студентів обох полів.

Виклади в цих високих технічних школах стоять на дуже високому рівні.

3. ІНШІ ВИСОКІ ШКОЛИ.

Хліборобських високих шкіл в Німеччині разом з Австрією є 3 а саме: в Тешині, осн. 1806 р., в Гогенгаймі осн. 1818 р. і в Відні осн. 1872 р. Студіювало в них в 1838 р. — 561 студентів обох полів.

Ветеринарійних високих шкіл в Німеччині разом з Австрією є 2. Одна в Відні осн. 1777 р., друга в Ганновері, осн. 1887 р. Студіювало в них в 1938 р. 800 студентів обох полів.

Лісових високих шкіл в Німеччині разом з Австрією є 3, а саме: в Тарандті осн. 1811 р. (в 1929 р. влучено її до високої технічної школи в Дрезні), в Мінхені осн. 1868 р. і в Еберсвальді осн. 1922 р. Студіювало на них в 1938 р. 186 студентів.

Гірничих академій є в Німеччині разом з Австрією 3, а саме: в Фрайберґу, осн. 1765 р., в Леобен осн. 1849 р. і в Клявсталю, осн. 1864 р. Студіювало на них в 1938 р. 353 студентів обох полів.

Високих торговельних шкіл є в Німеччині разом з Австрією 5 а саме: в Відні осн. 1898 р. (т. зв. Гохшуле фір Вельтгандель), в Ляйпціґу осн. 1898 р., в Берліні осн. 1906 р., в Кеніґсберґу осн. 1915 р. і Нірнберґу, осн. 1919 р. Студіювало в них в 1938 р. — 2859 студентів обох полів.

Високих шкіл для учителів т. зв. Гохшулен фір Лереравсбільдунґ є в Німеччині разом з Австрією 29. Це цілком новий тип шкіл. Всі вони основані в XX-ому столітті по світовій війні. Перші основані в Дрезні і Ляйпціґу 1923 р. Студіювало в них в 1938 р. 7518 студентів обох полів.

Крім цього є ще в Німеччині 12 високих т. зв. **фільософічно-теольоґічних шкіл.** Найстарша з них це школа у Фульді, осн. 1734 р. Опісля йде школа в Тріері, осн. 1773 р. Шість з тих шкіл основано в XX-ому столітті. Останню основано в 1926 р. в Франкфурті над Меном. Студіювало в них в 1938 р. — 2884 студентів.

Високих мистецьких шкіл т. зв. Кунстгохшулен в Німеччині разом з Австрією є 15. Присвячені вони різним ділянкам мистецтва. Найстарша з них, основана 1680 р., це академія в Дрезні. Наймолодша висока малярська мистецька школа ім. Германа Ґерінґа в Кроненбурґу осн. 1937 р. По дві таких високих шкіл для різних галузей мистецтва є в Берліні, в Відні і Ваймарі. По одній в Бремі, Дрезні, Діссельдорфі, Карльсруге, Кеніґсберґу, Кроненбурґу, Ляйхціґу, Мінхені і Штудґардті. Студіювало в них в 1938 р. 2839 студентів обох полів.

Високих музичних шкіл є в Німеччині 9. Шість з них основано в XIX-ому столітті, 36 в XX-ому столітті. Найстарша з них це державна висока школа для музичного виховання і церковної музики в Берліні осн. 1822 р. Наймолодша висока державна школа для музики у Франкфурті над Меном, осн. 1938 р. Назагал є таких високих *музичних шкіл і в Берліні дві, по одній у Франкфурті над Меном, Карльсруге, Кельн, Ляйпціґу, Мінхені,* Штудтґардті і Ваймарі. Студіювало в них в 1938 р. 2445 студентів обох полів.

Загалом усіх високих німецьких шкіл різних типів у Німеччині і поза її кордонами є 131. Студіювало в них в 1937 р. чи пак у 1938 р., 102.056 студентів обох полів. З цих 131 високих шкіл було 10 поза кордонами Німеччини (7 університетів і 3 високі технічні школи). Студіювало в них 15.045 студентів обох полів. **І. Ч.**

Таємниця задумів — ґарантія успіхів

Безумовний і повний успіх кожної операції німецької армії на всіх фронтах від першого дня теперішньої війни, стовідсоткове зреалізування кожного стратеґічного пляну й оперативного наказу німецького військового командування, незвичайні, просто казкові досягнення німецьких збройних сил та їхній безперервний шлях від перемоги до перемоги — дивують досі й довго ще дивуватимуть світ.

І не тільки військові фахівці, але й звичайні смертельники різних країн і народів, уперто дошукуються причин цього явища, та намагаються проаналізувати всі моменти, що складаються на оцю загадкову силу німецької армії, що перед нею ніхто й нічим не зумів і не зміг досі встоятись. Це така інтриґуюча всіх, завсіди і скрізь проблема, що довкруги неї створилася вже ціла література.

На цій сторінці ми мали вже змогу насвітлити декілька моментів, що торкаються тієї незвичайно цікавої справи. Сьогодні торкнемося чергового з тієї низки моменту, що — на нашу думку — являється може одним із найбільш важних і рішальних.

Ви безумовно слідкували за всім, що діялося на Заході продовж минулої осени й зими, вірніше від закінчення кампанії в Польщі. Ви, мабуть, мусіли чути про те, скільки то було галасу в Анґлії й Франції в звязку з їхніми задумами у відношенні до Німеччини та у звязку з їхніми плянами в продовжуванні й веденні війни з Німеччиною. Те, що заповідали їхні політичні керманичі, те, чим погрожували їхні військові мужі в своїх прилюдних виступах перед парляментами чи громадянством, те, що писала в цій ділянці їхня преса — наводило жах на кожного, хто привик поважно трактувати кожний прилюдний виступ і кожне слово тих, які відповідальні за долю й майбутне своїх країн і народів. Ми — мовляв — продукуємо тепер стільки то літаків денно, ми школимо стільки-то десятків тисяч летунів, ми готуємо таку-то армію, ми накопичуємо гори припасів, однаково боєвих, що й харчевих, ми мобілізуємо проти противника опінію цілого світу, ми, врешті, бльокадою знесилимо німців і тоді — тоді вже зробимо те, чого хочемо: кинемо Німеччину на землю так, як кинули її осінню 1918 р.

Все те говорилося й писалося тому, щоб підтримувати на дусі своїх громадян, які були приголомшені ненадійно швидким успіхом німецької армії в протипольській кампанії, які хвилювалися безупинною й успішною акцією німецьких повітряних і морських сил продовж осені й зими, які вимагали і від своїх збройних сил бодай чогось приблизно подібного. Очевидно, що для більшого переконання своїх громадян у правдивості тієї хвальби й погроз — аґенти союзної пропаґанди поширювали між своїм громадянством вістки, що вже оперували більш конкретними даними з ділянки збройної продукції та більш спрецизованими вістками про диплуьоматичні чи військові пляни й задуми на найближче майбутне. Безумовно, що такі речі переходили від хати до хати, з уст до уст та — наперекір інтенціям їхніх авторів — не лишалися тільки внутрі країни й для ужитку своїх громадян, але виходили далеко - далеко поза межі країни. А згодом і туди, в чий бік вони й були спрямовані й подумані цілим своїм змістом. Те, що повинно бути бережене, як найбільша тайна — ставало швидко загальною власністю не тільки своїх, але й чужих.

Протилежня сторона вперто мовчала. Декому здавалося, що вона заворожена тією силою, що її ось-ось у недалекому майбутньому матиме їхній ворог. Що вона й нічим більше не журиться, як тільки тим, щоби найдальше відсунути момент, коли ворог стане реалізувати те, що так шумно заповідає.

Але виявилося не те, чого всі сподівалися. Німецька військова команда мовчала. І мовчки готовила те, що мало промовити весною. Але промовити такою голосною мовою, що від неї замовкнуть ті, які досі робили стільки галасу. Спокійно слідкувала за всім, що діється на другому боці греблі й скрупулятно нотувала все, що приходило звідтіль на хвилях етеру, чи на шпальтах часописів. Одночасно холодно аналізувала все, ждучи тільки відповідного моменту, коли треба буде сказати своє важке слово, щоб покласти край усім цим балачкам і здискредитувати цих неповажних ворогів - балакунів. Ні словом не виявлено ніколи й нікому — навіть споміж своїх земляків — того, що робиться й що підготовлюється, щоб не зрадити своїх плянів і задумів, щоб не знівечити великого діла.

Анґлійський напад на „Альтмарк" і міни перед норвезькими пристанями — це клясичний зразок невмісного й необдуманого поспіху, що приносить більше шкоди, ніж користи. Що більше — що стає причиною початків катастрофи. Тому й не дивуватися, що німецька операція в Данії й Норвеґії була не тільки великою несподіванкою, але й ще більшим ударом не тільки по престіжі, але й по оборонній та напасній силі Анґлії. Коли б не передчасне виявлення самими анґлійцями їхніх плянів до скандинавського півострова — хто зна, чи вони не були би вдалися союзникам. Одне незручне потягнення — й цілий плян не вдався.

Здавалося, що ця соромна диплуьоматична невдача й дошкульна стратеґічна втрата спамятає союзників та зробить їх більш обережними в словах та більш хитрими в ділах. Але вже місяць пізніше світ знову станув перед великою несподіванкою й знову знизуючи плечима питався: Що це — невміння чи наївність? Бо незручна — однаково диплуьоматично, що й мілітарно — підготова союзників зробити з Бельґії, Голяндії й Люксембурґа пляцдарм для чергового зашахування найбільш дразливих теренів Німеччини, це був другий зразок, як не повинні робити і політичні керманичі й військові штаби держав, що мають перед собою противника такого формату, що Німеччина й прагнуть його обезсилити, коли вже цим ненадійним зашахуванням не вдасться його зовсім зломати. Тому й ненадійна (але саме на основі цього незручного й зле маскованого підготовлювання збоку союзників заздалегідь зорґанізована!) відповідь німецької військової команди — не здивувала вже нікого. Навпаки — всі признали, що це є єдиний слушний висновок з того, що так невміло робили союзники. Тому й льоґічно повстало те, що хроніка теперішньої війни занотувала в Бельґії, Голяндії, Люксембурґу й Франції від світанку 10. травня 1940. р. та що ще — може й більшого масштабу — занотує згодом.

Ось вам приклади. Конкретно: Якесь дивно незрозуміле базікання союзників, що зовсім зраджує їхні задуми й заздалегідь розкриває їхні пляни. По німецькому боці — ніхто нічого не заповідає, ніхто про ніякі задуми не говорить і не пише, ніхто — скажемо виразно — не говорить, бо нічого не знає, про німецькі військові пляни. Тому все, що у звязку з підготовою до реалізації цих плянів або у звязку вже з самою реалізацією робиться — вкрите серпанком таємниці. Такої великої таємниці, що коли навіть хто-небудь про те й знає — він не зрадиться з цим навіть перед своїм рідним чи найближчим. Розуміючи гаразд, що цим може принести батьківщині шкоду і втрату.

Тому й не дивуватися, що все — почавши від переґрупування й концентрації військ аж до останньої секунди започаткування удару було таке скрите й таке тихе та обережне, стало для ворогів Німеччини ненадійне й дошкульно болюче у своїх наслідках.

Великим зрозумінням ваги й значіння таємниці для інтересів нації й держави підчас збройних змагань з ворогами, та абсолютним збереженням тієї таємниці не тільки збоку німецьких військових кругів, але також — що вже треба подивляти — збоку цілого німецького загалу, Німеччина заґарантувала собі цілу оцю низку перемог, що їх вписала вже в свій хосен.

А цим — заґарантувала собі й остаточну перемогу.

*

Практичний висновок для нашого загалу?

Ледви найдеться хто, щоб так звик і так умів говорити завсіди і скрізь та заздалегід про те, що робить або робитиме, чи тільки думає робити, що ми, українці.

Що з такого базікання виходило для нас і як та скільки воно нас коштувало в минулому — прикладів безліч.

Гадаємо, що бодай на основі обсервації подій останніх місяців ми повинні врешті збагнути, що можна й чого не можна говорити прилюдно чи навіть одинцем про наші національно-політичні справи, про наші пляни й задуми, про нашу працю.

Навіть з нашими найближчими, навіть з нашими приятелями, навіть з нашими рідними.

Памятаймо нашу стару приповідку: „Хто мовчить — двох навчить!"

То ж будьмо обережні, земляки.

Бо таємниця задумів — це ґарантія успіхів!

П. С-ий.

Сила армії

Всі народи з незвичайним зацікавленням слідкують за перемогами німецької армії. Одні з признанням і захопленням, другі зі злобою й люттю. Але одні й другі дивуються й питаються себе: в чому саме скривається оця велика таємниця сили німецької армії?

Слідкуємо за цими великими досягненнями й перемогами німецької армії й ми. І так само в балачках та дискусіях розглядаємо всі ті елементи, що складаються в сумі своїй на оцей, просто казковий, шлях німецької армії від перемоги до перемоги.

Наводимо, розглядаємо, обговорюємо й

освітлюємо всі, здається, моменти: і вразкючий вишкіл, і ґеніяльне командування, і досконале озброєння і прекрасне технічне випосаження. Здається все, чим сильна й непереможна німецька армія.

Але чому досі ні разу ніхто не підніс у балачках чи дискусіях саме одного моменту, що, здається, чи не найбільш суттєвий і найбільш рішальний у всіх доцьогочасних і майбутніх досягненнях і перемогах німецької армії. Цей момент — це *національна однорідність* німецької армії.

Візьмемо, для прикладу, французьку армію. Кого тільки не найдемо в її рядах! Чи ж усі ті різнонаціональні й різноколірові вояки можуть мати такі самі бажання і прямування, та такого самого духа, що їх має вояк - француз? Чи ж усі вони мають такий самий, що й він інтерес у тому, щоби боротися й змагати до перемоги? Чи ж оця держава, що покликала їх у ряди й післала їх на фронт, є їхньою справжньою батьківщиною? Чи ж їхня мета, щоб оця держава перемогла для цього тільки, щоб згодом, по перемозі, дати їм відчути на собі ще більше її силу й перемогу? Ось чому французька армія, маючи в своїх рядах такий елемент, не могла — не дивлячись на своє, таки досконале озброєння й випосаження — встоятись перед натиском *національно однородної* німецької армії.

Таке саме — абстрагуючи від цілої низки ще других моментів — можемо сьогодні сказати про колишню польську армію. Її знали ми найбільше й могли приглянутись їй дуже зблизька. Що вона собою уявляла у відношенні її національного складу — знаємо гаразд. Знаємо також, як вона ставилася до своїх вояків непольської національности, та, як у свою чергу вони, ці вояки, мали й могли ставитися до неї. Тимбільше в найбільш відповідальному моменті — підчас війни. Тому те, що й як сталося з нею осінню минулого року — не здивувало нікого, хто її знав. Зокрема нас.

Сила армії народу й запорука її боєздатности та перемоги — це *її однородний національний склад*. В першу чергу — це *свій національно* командний склад.

хибки сліпого егоїзму політичних керманичів цієї імперії. „Від пацієнта задихає вже так сильно трупом — стверджує італійська преса — що навіть кола, найменш схильні до алярмуючих настроїв, тратять всяку надію його вирятувати“...

ІТАЛІЯ ОСТЕРІГАЄ ГРЕЦІЮ

Рим, 16. 8. Півурядовий часопис »Попольо д'Італія« помістив статтю п. н. »Справедливість для Альбанії«, в якій підкреслює, що оправдання Греції в справі вбивства альбанця Гоґії недостаточні. Греція доказує, що Гоґія — це звичайний злочинець і його вбили самі альбанці.

Цей часопис доказує, що Гоґія був добрий альбанський патріот і боровся за свободу Альбанії. Греція, твердить цей часопис, веде посильну протиіталійську акцію, зокрема від моменту приступлення Італії до війни. Такого стану не терпітиме довше Італія — кінчить »Попольо 'Італія«.

—о—2

МАДЯРСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У РУМУНІЇ.

Букарешт, 16. 8. Цими днями прибула до Румунії мадярська делеґація під проводом посла Горі, щоби почати переговори в справі затяжного румунсько - мадярського питання. Делеґація складається з трьох осіб, в тому двох військових знавців. Крім них є ще знавці технічні. Переговори з румунським урядом вестимуться у Турн-Северін і вони почалися уже в пятницю, т. є 16. ц. м. Як довго вони триватимуть залежатиме від взаємного порозуміння у справі Семигороду. Та можна здогадуватися, що в часі переговорів виринуть деякі труднощі з обох боків. Мадярщина прим. відноситься з великою резервою до тих переговорів.

—о—

МАДЯРСЬКИЙ МІНІСТР ХЛІБОРОБСТВА ЇДЕ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Будапешт, 16. 8. На запрошення німецького міністра прохарчування — Дарре, приїде дня 18. ц. м. до Берліна мадярський міністр хліборобства, ґр. Телекі. У Берліні обговорить ґр. Телекі з німецькими державними мужами важні господарські справи, що торкаються обидвох держав.

—о—

БОЛГАРСЬКІ СТАРШИНИ У НІМЕЧЧИНІ.

Софія, 16. 8. Німецька військова команда запросила союз резервових старшин у Болгарії. До Німеччини виїхало 100 старшин, що приймали участь у світовій війні та відзначені німецьким залізном хрестом.

—о—

ДИРЕКТОР АҐЕНЦІЇ СТЕФАНІ У МІНІСТРА ҐЕБЕЛЬСА.

Берлін, 16. 8. Міністр пропаґанди д-р Ґебельс прийняв на авдієнції директора урядової аґенції Стефані, сенатора Марджанія, щоб обговорити справу співпраці в ділянці пропаґанди. Дир. Марджані представив міністрові Ґебельсові заступника аґенції Стефані д-р Сустера, що давніше працював у Варщаві та Парижі.

—о—

ЯПОНСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ У КРАКОВІ

Краків, 16. 8. До Кракова прибув із Праги японський посол Каваї, що подорожує по Европі. Пос. Каваї був уже в Німеччині, в Протектораті і Словаччині, а тепер прибув до Кракова, щоб відвідати Генеральне Ґубернаторство. У Кракові відвідав пос. Каваї Ґен. Ґубернатора д-ра Франка.

—о—

ЯК ВОЮЮТЬ ІТАЛІЙЦІ?

Анґлійська преса відмічує, що італійські вояки в Африці бються завзято, не зважаючи на жахливу гарячь, що доходить до 60 ступнів.

—о—

ЗАГАЛЬНА ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА В МЕКСИКУ

Мексиканська палата громад приняла закон про обовязок загальної військової служби в Мексику. Крім того рішено переводити в школах обовязкове військове виховання.

—о—

Податкові справи

Податкові полекші*

Платникам ґрунтового податку прислугують з причини стихійних нещасть пільги на підставі ст. 123 Податкової Ординації з 15/3 1934 Д. З. Р. П. ч. 14. з р. 1936.

За стихійні нещастя признається такі живлові події: надмірні дощеві і сніжні навали, гради, бурі, тучі, посухи, спеки, морози. Пожежі, повені, масова поява полевих шкідників животинного, або ростинного роду, а то миші, слимаки, мшиці, збіжева ржа, снітій, тощо, а також заразливі недуги тварин і ростин.

Платники ґрунтового податку, що потерпіли шкоди та *втрати з причини* живлового нещастя у висоті бодай 15% нормального доходу, осягненого з рільного господарства — коли б цього живлового нещастя не було — можуть дістати пільгу. А саме через відложення платности, розложення на сплати або знесення частинне чи цілковите державного ґрунтового податку враз із самоврядним додатком, за господарський рік, що на нього припадає зменшення приходу з причини живлового нещастя.

Ці податкові пільги прислуговують і піднаємцям ґрунтів, що на підставі умови аренди оплачують ґрунтовий податок з арендованих та ужиткованих ними ґрунтів.

Розмір страт з приводу нещасть усталюється через порівнання нормального доходу з рільничого господарства, пошкодованого нещастям, із тим дійсним доходом брутто з господарства в тому році, в якому те нещастя наступило.

Для осягнення податкових пільг, пошкодовані повинні впрод вж 30 днів від уступлення тієї події, повідомити скарбовий уряд про спричинені шкоди. Цей речинець може бути пересунений, або продовжений, якщо високість шкід і втрати ві податкових пільг, щодо стихійних нещасть. можна ствердити щойно по якомусь часі, нпр., на випадок посухи, морозів, мшиці, тощо.

В донесенню треба подати загальний простір ґрунтів даного рільничого господарства, простір ґрунту, на якому заподіяні шкоди, їх рід та розмір.

Пошкодовані платники у тій самій громаді, що простір ґрунтів не більший 50 га — подають збірне подання. Це робить звичайно начальник громади. Подробиці щодо простору господарств і розміру шкід треба подати в окремому виказі, долучивши його як залучник до цього збірного подання.

Власники ґрунтів з простором понад 50 га обовязані вносити подання окремо. Подання про шкоду вільні від стемплевої оплати.

Подання, що не відповідали би цим вимогам, не мали б ніякого успіху.

Прослідити на місці розміри шкід і втрат може скарбовий уряд доручити управі збірної громади, яка робить це комісійно. Якщо заподіяна шкода приблизно однакової міри на просторі цілої громади, то досліди розміру шкід можуть обмежитись до досліду дійсного стану, на 2—3 господарствах, а висоту усталеної таким чином шкоди прийняти за підставу для признання пільг усім тим пошкодованим господарствам.

У склад комісії, покликаної управою громади, входять: 1) начальник громади, або особа ним визначена, як предсідник, 2) солтис громади навіщеної нещастям, 3) два господарі, визначені управою громади з поміж рільників сусідньої місцевости.

Комісія в такому складі має ствердити рід нещастя і висоту шкоди, означити нормальний дохід брутто з пошкодованого господарства та усталити розмір втрат у відсотковім відношенні до нормального доходу брутто.

В обчисленнях нормального доходу і дійсного доходу треба прийняти ціни з часу оцінки шкоди і то ціни брутто в місці збору землеплодів, або ціни нетто в пошкодованій місцевості. Про оцінку шкоди списується протокол; комісія видає свою опінію щодо конечности та роду пільг, що їх треба би признати поодиноким господарствам. Постанови комісії западають звичайно більшістю голосів приявних членів комісії, при чому предсідник не голосує. Якщо є рівність голосів в протоколі подається всі опінії. До важности постанов комісії потрібна приявність бодай двох членів окрім предсідника.

На підставі опінії скарбовий уряд признає податкові пільги, уважаючи цю опінію за внесення комісії.

*) В цьому році озимина, зокрема жито й пшениця вимерзла, декуди в 90%, тому уважаємо конечним подати нашим рільникам пояснення у спра-

Безрадність анґлійського летунства

Рим, 16. 8. Безперервні атаки німецького летунства на Анґлію стали центральною точкою зацікавлення італійської преси. Дощ бомб на анґлійські пристані, маґазини з погінними матеріялами та летовища — як підкреслюють італійські часописи — має незвичайні успіхи. Британські ловецькі летуни зовсім безрадні супроти систематичних атак німецького летунства. Докладний барометр поваги положення в Анґлії — це нюйорська біржа, де цього тижня вибухла правдива паніка. Від понеділка анґлійські промислові акції виказують катастрофальні втрати. Це — як пише »Месаджеро« — незвичайно злі познаки для Анґлії, бо вже і Злучені Держави Північної Америки щораз більше тратять довіря до неї. Вже ніхто у світі не вірить у можливість рятунку британської імперії з теперішнього критичного положення, що його спричинили по-

З українського життя

МИСТЦІ МАЛЯРІ В ХОЛМІ.

Мистецький гурток »Спокій« у Варшаві, бачучи в відновленні Холмського Собору загально-національну справу, справу чести нашої мистецької культури, особливо гаряче приняв до серця турботи Ділового Комітету про належне започаткування великого, історичного діла, яким є відновлення холмської святині.

Ідучи на поміч Комітетові, »Спокій« склав йому широкий меморіял, в якому висловив свій погляд на цілість завдань Комітету. Цей меморіял, підписаний мистцями малярами: Наталією Тищенко, Петром Холодним, Вячеславом Васьківським, Петром Андруським і Петром Мегиком, буде безумовно одною з гарних квіток в історії відновлення твору Данила і дальших опікунів холмського собору.

Крім цього голова гуртка »Спокій« П. Мегик і член П. Андрусів відвідали Холм, щоб ближче ознайомитися з собором на місці.

РЕФЕРАТ РЕД. В. ОСТРОВСЬКОГО.

Дня 7. серпня в салі єпископської палати на Холмській Гірці ред. В. Островський виголосив реферат на тему : »Чи потрібна українська вимова в церкві«. У вступній частині прелеґент звернув увагу що православні діляться сьогодні на три ґрупи, які взаємно поборюються »славяністів« (росіяни й малосвідомі українці), »українністів« і »вимовників«. Навівши наукові докази, що тої славянської мови, яку дали славянам св. Кирило й Методій, вже ні в одній славянській церкві нема, бо кожний славянський народ її »знаціоналізував«, прелеґент, покликуючись на російського вченого Ф. Фортунатова, ствердив, що та церковно-славянська мова, яку обороняють росіяни, це чисто російський новотвір, зовсім чужий українцям.

Далі, згадавши про жалобу варшавських священиків-росіян на українців до німецької влади, прелеґента вказав, що всі православні народи мають свої чисто національні церкви; що всі славянські народи вживають славянської мови зі своєю власною вимовою; що українська вимова має теж свою традицію, бо православні українці Буковини і Карпатської України таксамо вживають української вимови.

Наприкінці ред. В. Островський навів приклади, як росіяни переробляли текст св. Письма, згідно зі своїми політично-соціяльними і денаціоналізаційними цілями, та навіть докази канонічних і правно-адміністративних підстав до вживання сьогодні в церкві вимови і живої української мови.

СОСНИЦЯ У ПОКЛОНІ КНЯЗЕВІ СВ. ВОЛОДИМИРОВІ

Біля срібнолентого Сяну в околицях Радимна, лежить велике наскрізь українське село — Сосниця. Село замітне тим, що з нього вийшло багато українських інтеліґентів, які не опускали рук у хвилинах страшної ляцької неволі та з тимбільшим завзяттям працюють тепер.

Тягар праці спочиває на плечах сотрудника о. В. Гриника та молоді з В. Салуком. Доказом їхньої праці є численні свята, концерти, та інші імпрези. Доказом їхньої інтенсивної праці є останнє прегарне свято, влаштоване дня 28. липня ц. р. в честь св. Володимира, яке стало справді для села релігійно-національною маніфестацією. Вже від ранніх хвилин панував рух у селі. Всі поспішали до церкви, де торжественну Службу Божу відправив о. Василь Гриник в год. 10-тій. В год. 4-тій пополудні величава процесія вирушила під звуки дзвонів на приготовану до свята площу. Заграли дзвони, а їхні звуки полинули аж ген на другий бік Сяну. На переді процесії хрест і хоругви, за ними зорґанізована молодь з провідниками, хор під управою О. Накловича, 11 священиків з о. заступником декана Лапичаком, місцева інтеліґенція та маси селянства. Усі ввійшли в найкращому порядку на площу. На естраду ввійшли священики перед престолом відправили торжественний молебен до св. Володимира. По молебені виголосив добре обдуману проповідь до приявних парох Радимна о. Черкавський, після чого о. Стахурський відпровадив процесію до церкви. З черги о. Наклович привитав приявних на цьому святі німецьких гостей і зясував постать св. Володимира та його заслуги для української нації. Опісля хорунжі: Слюсар І., Зелез А. і Ребко М. підійшли до прапору, приявні випрямилися струнко і понеслися слова національного гимну »Ще не вмерла« і прапор підтягнено в гору. По дефіляді зорґанізованої молоді перед прапором почалася академія в честь св. Володимира. На вступі прегарну промову виголосив о. В. Гриник зясувавши великий чин св Володимира. Його промову нагородили присутні бурхливими оплесками так само як і деклямацію »Хто я«, що її виголосив прегарно 4-літній Любомир Яріш. Гарно відспівав мішаний хор під дир. Ол. Накловича пісні: „Україно Мати", „Ой зійшла зоря", та „Засяло сонце". Добре випали деклямації доросту п. н. „Молитва до Ісуса" та „На воздвижения Ч. Хреста" у виконанні Клюка М. та Волошина Т. На закінчення академії склав привіт М. Янчура від філії т-ва »Просвіта« з Ярослава. Несподіванкою на закінчення свята були прегарні ритмічні вправи подруг до пісні „Ой у лузі", вправи з вінками до пісні „І шумить і гуде" та вправи зі серпами до пісень „Там на горі" і „Ніч така Господи". Свято покінчилося відспіванням гимну „Боже Великий, Творче Всесильний".

СВЯТО МОЛОДІ В БУШКОВИЧАХ.

Дня 4. серпня ц. р. відбулося гарне свято молоді в Бушковичах біля Нім. Перемишля. В год. 14,45 пополудні на майдані, де зібралися численні кадри юнацтва перед трибуною. На трибуні аж зароїлось від німецьких гостей та українського громадянства. Точно в год. 15-ій почалося свято. Кожний відділ витали грімким окликом »Слава«. Р. Прокоп і П. Гаврилик. З черги після наказу п. Гаврилика з лав молоді виступили провідники і склали звіт. Опісля до прапору підійшли хорунжі в особах Івасика, Шпотка та Романа, понеслись слова нац. гимну »Ще не вмерла« і жовто-блакитний прапор замаяв над околицею. Зчерги від У. Д. К. з Перемишля виголосив до молоді бадьору промову інж. Артимович, другу в німецькій мові до німецьких гостей посадник Обух закінчивши окликом »Слава« в честь канц. А. Гітлера і Німеччини, що його підхопили присутні. Від приявних німців промовив поручник Альфред Фавстер словивши велику радість з приводу свята та склав привіт від німецького народу для українців, закінчивши трикратним окликом »Слава«. По промові поручника А. Фавстера почалась дефіляда перед жовто-блакитним прапором, перед уставленими в лаву б. старшинами УГА та місцевими провідниками при звуках маршевих пісень орхестри із Малкович 18 відділів молоді із 8 місцевостей, а саме: із Нім. Перемишля, Валяви, Батич, Оріховець, Болестрашич, Журавиці, Бушкович та Бушковичок. З черги почалися дійсні пописи молоді. Батичі зі своїми мішаними вправами та виступом мужеського хору під дир. Іваницького, були провідною зорею того гарного попису. Зчерги мішаний хор під управою дир. Шумелди відспівав вдатно пісні „Ізза гори високої" та „Не здавить ворог нас", а подруги із Батич виконали з великим зацікавленням присутних вправи до пісень „Там на горі", „Як з Бережан", „Боже вислухай бажання" і „Гей у лузі". Приявні нагороджували кожний виступ бурею оплесків, зокрема виступ дітей із бушковицької захоронки під проводом М. Курилець, які в національних строях відтанцьовували при звуках орхестри із Малкович гарні національні танки. На дальшу програму склалися пісні хорів, продукції орхестри з Малкович та мандолінової орхестри із Журавиці під проводом Домарадзького, що прегарно відограла вязанку народніх пісень. Присутні мали тут щераз змогу бачити гарні та відомі вже із журавицького свята молоді прегарні національні танки у виконанні подруг і подругів із Валяви та насолоджувались їх красою. Нараз небо покрилось густими хмарами і впав зливний дощ та перервав це гарне свято. Але й по дощі присутні мали змогу пережити ще багато приємних вражінь на вид гарних вправ рушниками подруг із Бушкович та Оріховець і національних танків із бушковицької захоронки під проводом М. Курилець. Діти викликували великий подив та захоплення серед приявних німецьких і своїх гостей. І так минали хвилини за хвилинами. Перед закінченням свята відбувся біг жінок на 100 м, що його виграла п. Дутко перед Нагайською і Новицькою. І надійшла остання точка свята — мячеві змагання за першенство між УСК. „Сосниця" та УСК. „Степ" (Бушковичі). Переможцем вийшов УСК. „Степ" (Бушковичі) у відношенні 4:1 (3:1). Гра була цікава і ввесь час йшла під знаком переваги господарів, що на початку змагань привітали дружину зі Сосниці китицею квітів. „Сосниця" була замало зіграною дружиною і виявляла недостачі в усіх формаціях. Ця дружина недавно повстала і вже у перших мистецьких змаганнях мусіла протиставитись сильному та відому з давніх років противникові, яким є УСК „Степ". Все ж таки вона вміло боронила своєї чести і не допустила до високої програної. З 4 воріт воротар „Сосниці" має двоє на своїй совісти. УСК. „Степ" тепер творить добру дружину і в мистецьких змаганнях відограє дуже поважну ролю. Його напад гарно комбінує і стріляє. Інші формації відповідають як слід свому завданні. *Суддя змагань М. Федорович — добрий. Підчас мистецьких мячевих змагань відбулися теж* товариські змагання у відбиванці подруг між Нім. Перемишлем і Бушковичами. Ці змагання скінчились сензаційною високою поразкою подруг із Нім. Перемишля у відношенні 2:0 (15:1, 15:10). Ось-так то весело і приємно проминуло це свято, що залишило в приявних німецьких та українських серцях милий спомин.

ГРУБЕШІВЩИНА

РАЙОНОВЕ СВЯТО МОЛОДІ

Внеділю 28. липня ц. р. відбулося в Мінянах пов. Грубешів, районове свято молоді. Свято почалося звітом, що його здав районовий В. В. Молоді мінянської волости, Романюк, повітовому орґанізаторові Мірчукові. До звіту стануло 270 членів Відділів Виховання Молоді з сіл: Міняни, Богородиця, Тихобуж, Черничин і Підгірці та »Сокіл« із Угринова. Після промови Мірчука відбулася пописова частина. Дуже вміло випровадив вправи »Сокіл« з Угринова, головно дівочі »Засумуй трембіто« та »Верховино«. Виступ угринівського »Сокола« захопив глядачів. Видно, що провідник Кашубинський вміє справді навчити чогось молодь.

Свято зробило на приявних дуже гарне вражіння. Бо ж це вперше маяв високо над мінянським лісом український прапор, вперше машерували селом ряди холмської молоді і вільно летіла вдаль бадьора українська пісня. Мило було теж дивитись, як під одним проводом, під такт одної музики машерувала галицька (з Угринова) та холмська молодь, обеднана одною думкою, одною ідеєю. Українська бадьора пісня звіщала усім, що штучні кордони між холмщанами й галичанами, що їх поляки намагалися збудувати, впали раз на все.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

СЕРПЕНЬ.

17. Субота — 7 отр. в Єф., Євд.
18. НЕДІЛЯ — 9. ПО С. ЄВСИГНІЯ
19. ПОНЕДІЛОК — ПРЕОБРАЖЕННЯ ГОСП.

БОГОСЛОВИ - ПИТОМЦІ перемиської духовної семинарії подадуть місце свого побуту з зазначенням, котрий рік наук покінчили. — Канцелярія Єпископського Генерального Вікаріяту у Ярославі.

— УКРАЇНСЬКА ҐІМНАЗІЯ У ЯРОСЛАВІ. Як довідуємося, у перших днях вересня 1940. буде відкрита в Ярославі коедукаційна 8-клясова ґімназія, що відповідатиме давньому гуманістичному типові (латина від III-ої кляси) і математичному так, що учень покінчивши ґімназію має до вибору студії на університеті або політехніці. Вона зближена буде і до давнього типу 8-клясової ґімназії та відповідатиме й новіщим напрямним німецьких шкіл. Наскільки наука релігії належить до компетентних чинників то у національному вихованні перше місце займе тут наука української мови, літератури та історії. Українська література — у вищих клясах, українська історія — у нижчих клясах (I—IV). Та й у вищих клясах побіч всесвітньої історії історія України буде і надальше головною віссю всесвітньої історії. Ясно, що й літературні та історичні звязки з краями Европи найдуть відповідне насвітлення. Тому, що до фізичного виховання нині привязують велику вагу, руханка у всіх клясах займе більшу кількість годин. На німецьку мову призначено буде, у всіх клясах по 6 годин тижнево; наука ґеоґрафії та природи від I—VIII. кл., фізики від IV кл. Новинкою у шкільному житті буде поділ шк. року на 3 триместри. Ґімназія ця матиме перед собою і чималі труднощі. Брак шкільних підручників, нові пляни, недостача шкільних середників, довша перерва в науці — це все не дасть змоги у тому році на правильний хід науки та все ж таки при добрій волі громадянства і шкільних чинників — не обійдеться без надійних осягів. Водночас із початком шкільного року почнеться у Ярославі і новий абітурієнтський курс для тих кандидатів, що не змогли покористуватись теперішнім курсом у Кракові. Зачуваємо, що громадянство у Ярославі поробило вже заходи щодо приміщення молоді зпоза Ярослава, зокрема щодо урухомлення бурс.

— МИСТЕЦЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ ТАНКІВ У СЯНОЦІ. Дня 1. вересня ц. р. відкривається в Сяноці в салі »Народнього Дому« студія українських народніх танків. Записи від 15. серпня, до ґрупи I. діти від 6 до 10 років; II. діти від 11—14 років; III. учні й учениці від 15—17 років; IV. старші від 18 років. — Навчання відбувається у вечірніх годинах. Інформації подає й записи приймає секретар школи Володимир Кок в канцелярії Українського Допомогового Комітету від год. 18.30 до 20-ої. — Дир. школи: М. Баланчук.

Короткі вістки

= СЛОВАЦЬКЕ МІНІСТЕРСТВО внутрішніх справ проголосило постанову про заборону жидам затруднювати арійців нижче 40 літ життя.

= У РУМУНІЇ арештовано другу ґрупу жидівських журналістів за поширювання фальшивих вісток зокрема за давніше виписування неімовірних речей проти Німеччини.

= З ПРИВОДУ вбивства албанського громадянина Гоґія повстало в Італії та в Альбанії велике обурення. Преса підкреслює, що цей гидкий морд виконали греки.

= АҐЕНЦІЯ СТЕФАНІ подає з Тирани, що грецька поліція переводить масові арештування серед альбанців у Яніні. Причина арештувань, як впевняє аґенція Стефані, є те, що альбанці відмовились вести шпигунську акцію для Греції.

= З ВІШІ повідомляють, що французький уряд під проводом марш. Петена розвязав усі тайні організації та ухвалив закон про державний трибунал.

= ФРАНЦУСЬКЕ міністерство прохарчування подає, що з моментом заключення перемиря з Німеччиною верталося до Франції біля 300 кораблів з харчем. По дорозі Анґлія задержала більшість тих кораблів в анґлійських пристанях.

= У ФРАНЦІЇ кінчається уже демобілізація резервістів, що були покликані на війну.

= АНҐЛІЙСЬКА АДМІРАЛІЦІЯ повідомила, що міноловці »Пайрот« і »Тамаріск« затонули на морі.

= У ВТОРОК у воєнній пристані в Ґібральтарі вчинився вибух на човні з бочками з бензиною. Пожежу вгашено щойно після 8-ох годин. Серед населення з цього приводу знялась паніка.

= АНҐЛІЙСЬКЕ міністерство війни скоротило час вишколу військових частин з 2-ох літ на 5 місяців. Час науки в старшинській школі триває 12 годин денно.

= У ПРОЛИВІ Ґібральтарі задержали анґлійські воєнні кораблі два еспанські торговельні кораблі, щоб перевести ревізію.

= ЯПОНСЬКИЙ УРЯД іменував посла Іто директором пропаґанди. Іто має 56 літ, був послом у Франції, Італії та в Швайцарії. В 1925 р. був послом у Варшаві. Іменування посла Іто директором пропаґанди викликало в Японії прихильне враження.

З Генерального-Губернаторства.

ПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУДІВНИЦТВІ

Генеральний Ґубернатор мін. д-р Франк видав нові приписи для переведення в життя розпорядку про судівництво, виданого 19. II. 1940.

Українська мова допущена устно й на письмі у ґродських судах тих повітів, в яких українське населення творить найменше одну пяту частину. Шеф дістрікту рішає, яких ґродських судів це торкається.

Польське судівництво зовсім відділене від німецького. Німці можуть бути переслухувані як свідки й знаві тільки перед німецькими судами.

Нова назва уряду Ґен. Ґубернатора.

Ґен. Ґубернатор на основі повновласти Фірера доручив, щоб назву »Ґенеральне Ґубернаторство для окупованих польських земель« замінити назвою »Ґенеральне Ґубернаторство«, а назву „Amt des Generalgouverneurs" замінити назвою Regierung des Generalgouverneurs". Керманичі поодиноких відділів при уряді Ґенерального Ґубернатора мають відтепер титул „Abteilungspräsident".

ГОСПОДАРСЬКА РАДА ДЛЯ ҐЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОРСТВА

Щоб устійнити та управнити господарську адміністрацію в Ґенерал-Ґубернаторстві — видав Ґенеральний Ґубернатор два важні розпорядки.

Декретом з 31. VII. ц. р. створив він Господарську Раду для Ґенерал-Ґубернаторства. Текст декрету такий:

»Оцим покликую до життя »Господарську Раду для Ґенерального Ґубернаторства«. Господарська Рада — це найвище дорадче тіло при Ґенеральному Ґубернаторі для всіх господарських справ і складається з тих керманичів відділів уряду Ґенерального Ґубернатора, й інших осіб, яких спеціяльно покличу до Господарської Ради. Провід у Господарській Раді застерігаю особисто для себе. Аґенди Господарської Ради виконує шеф господарського відділу в уряді Ґенерального Ґубернатора як ґенеральний референт усіх господарських справ у Ґенеральному Ґубернаторстві. Цей розпорядок не порушує службової самостійности Господарського Відділу в уряді Ґенерального Ґубернатора. Керманич аґенд Господарської Ради — це рівночасно мій ґенеральний референт для всіх справ, які виконую як ґенеральний повновласник, представник чотиролітнього пляну.«

Другий розпорядок у справі знесення бюра чотиролітнього пляну в Ґенерал-Ґубернаторстві має такі постанови:

Бюро чотиролітнього пляну в Ґенерал-Ґубернаторстві знесене як окрема влада з днем 31. VII. 1940 р. Всі справи, що належать до компетенції цього бюра, та біжучі службові справи, переходять від 1. серпня до господарського відділу і до інших відповідних відділів (Відділ Прохарчування, Відділ Державних Лісів і Віддів Праці) в уряді Ґенерального Ґубернатора. Завдання Ґенерального Ґубернатора як ґенерального повновласника маршала Німеччини, як представника чотиролітнього пляну, залишаються незмінені.

Господарські централі для заліза й сталі, вугля й металів, що підлягали досі керманичеві бюра чотиролітнього пляну, переходять з днем 1. серпня 1940 р. під провід шефа відділу господарства в уряді Ґенерального Ґубернатора.

Централя господарювання шкірами й футрами та централя розділу шкір і взуття в Ґен. Ґубернаторстві злучені з днем 1. VII. 1940 р. і підпорядковані керманичеві Господарського Відділу в уряді Ґен. Ґубернатора. Новий уряд, створений після злуки обох централь, має назву »Господарська централя шкірами й футрами в Ґенеральному Ґубернаторстві«.

Управнення на основі цього розпорядку та інших розподків, які прислугують керманичеві бюра чотиролітнього пляну, переходять з днем 1. VIII. 1940 р. на керманича Господарського Відділу в уряді Ґенерального Ґубернатора.

Зі спорту.

У. С. К. „Сян" — У. С. К. „Пролом' (Переворськ) 9:2 (5:1)

Відплатні товариські змагання дня 4 ц. м. у Нім. Перемишлі скінчились заслуженою високою перемогою „Сяну" у відношенні 9:2 (5:1). До цих змагань виступив „Сян" у складі: Гуцул, Кліш, Зілинський, Гринишин, м-р Коростіль, Дутко, Навроцький, Турко II, Турко I, Суський, Кізима, себто без Лапичака, Федоровича, хорого Неофіти і Дигдалевича.

Гуцул на воротах відповів своєму завданні. Не мав багато роботи, але виловлював мячі певно і холоднокровно, може навіть за холоднокровно. Оборонна двійка Кліш — Зілинський не найкраща. Кліш, який має вже за собою добру практику, заграв головно в другій половині чи не найкращі свої змагання. Зілинський переходить поважний спадок форми. Це не його вина, лише умовин. Високої кляси змагун, яким є Зілинський, граючи зі слабими дружинами, маніруеться. Контужений у другій половині мусів зійти із площі, а його заступником став слабий Кізима. Поміч дещо не домагала тому, що не було Федоровича. М-р Коростіль належно заступив Федоровича. Дутко і Гринишин грали нижче своїх нормальних форм та можливостей. Напад з Навроцьким на правому крилі замість Льоснера далі хромає. Один Турко I ще грає. Позатим кожний зі змагунів жде на заступника. Суський, який у Кракові заграв дуже гарно, в недільних змаганнях був багато слабший. Його вроджений нахил до „кивання" знову відродився, хоч уже був дещо заник на превелику радість провідника секції та симпатиків дружини. Молодий Турко майже не бере участи у грі. Мусить над собою багато ще попрацювати та освоїтись з іншими напасниками, щоби приносити користь дружині. Кізима без обличчя.

У гостей добрий воротар, Колцьо в обороні (б. змагун II. Сяну), серед. помічник Коженьовський та оба крайники. Позатим дружина грає за гостро і якщо хоче придбати собі симпатії публики, мусить рішуче вистерігатись гострої гри, що межує з брутальністю. Провід секції повинен звернути на це увагу.

Гра йшла ввесь час під знаком легкої переваги „Сяну", для якого ворота добули Турко I 7, Суський і Навроцький по одних. Для гостей ворота добули оба крилові по одному. Суддя проф. Красник — добрий. Видців біля 1000.

Мистецькі змагання Перемищини.

Дня 4. серпня ц. р. почалися мячеві змагання за мистецтво перемиської округи. Участь беруть: УСК. „Степ" (Бушковичі), УСК. „Лев" (Радимно), УСК. „Сосниця", УСК. „Сокіл" (Гнатковичі) і УСК. „Сян" II. Перші стрічі принесли такі вислiди. У Бушковичах УСК. „Степ" переміг УСК. „Сосниця" у відношенні 4:1 (3:1), в Радимні УСК. „Лев" програв із УСК. „Сокіл" (Гнатковичі) у відношенні 2:4 (1:2). Мистецькі змагання викликали велике зацікавлення в окрузі з огляду на вирівнану клясу дружин, які беруть участь у змаганнях. Для мистця округи призначено нагороду.

Перші легко-атлетичні змагання у Нім. Перемишлі.

Дня 17. і 18. ц. м. орґанізує легко-атлетична секція УСК. „Сян" легко-атлетичні змагання за першенство перемиської области. Всі клюби і спортові товариства округи повинні якнайчисленніше взяти участь у змаганнях з огляду на їх пропаґандивний характер перед чужинцями.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Друзі, відізвіться! Село Дуби, п. Броди, — Б. Беднарський, К. Семеренко, Й. Хомин, В. Гаранюк та інші Знайомі й Друзі. Моя адреса: **ІЩАК АНТІН, Томашів Люблинський, вул. Пекарська 5.** 855 2-3

Хто знає адресу Петра Збира з Яворівщини, хай ласкаво зголосить: Maria Rodylshb, Lichtenegg-Linpenhof 11°, bei Franz Schrammel 864 2-3

Друзі села Зарубинець, пов. Скалат, зголосіться! Просить Іван Славський і Андрій Заболотний. Зголосіться до Українського Комітету в Томашеві Люблинськім. 860 1-2

Ірина й Ольга Юрчуківні, прошу відізватись! Микола Сиротюк, Ряшів, Bahnhofstrasse 8. w. 5. 869 1-2

Полковнику 15-го полку — Демблін — Барвінський, відізвіться! Микола Кудерський, Golomb-Pulawy. 881 1-1

Родина Ноздрачева з Горохівщини пошукує Августина Вільде. Litzmannstadt Buschlinie 48/III Schemdel. 882 1-1

Уневажнюю загублену »Авсьайскарте« на прізвище Мех Ілля, видану Українським Комітетом у Кракові.

Дві особи шукають домашніх обідів у середмісті. Зголошення до Адмін. »Кр. В.« під »Смачне«. 884 1-1

М-р Микола Кікта, Ланьцут, проголошує неважним „Dowód Osobisty" що його видав магістрат Дрогобича в 1930 р. 885 1-1

М-р Теодор Кікта, Ряшів, проголошує неважною виказку У. Д. К. Ряшів — на його прізвище, вкрадену на головному двірці у Кракові 10. VI. 1940 р. 886 1-1

Увага! Ярославщина! Шкільні книжки та шкільне приладдя має на складі — Книгарня та складниця часописів **»ЛОГОС« Ярослав, вул. Головна 19.** 887 1-3

»ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО« Краків, Ринок 18 просить зголосити місцевості, де можна б відчинити робітню вишивок. 888 1-1

Павло Корнелюк і Василь Корнелюк хай зараз зголосяться на адресу: **Василь Хрущ, Хоробрів, пов. Грубешів.** 889 1-1

Пошукую своїх братів і знайомих, Василя та Івана Стельмаха зі села Новиця, пов. Калуш. Хто знає про них, або вони самі, хай зголосяться на адресу Ілько Стельмах bei Petro Halabuda. Netlukv Uhrineves bei Prag. Protektorat B. u. M. 890 1-2

Друзі та Знайомі з Крувинич, пов. Мостиська, прошу відізватися на мою адресу. Олійник Олекса з *Камінки Буд і Більця*; **Aleksander Olijarnyk, Charlottenburg, Post. Dier Land. Lohn. Deutschland** 891 1-1

Оліярник Олекса пошукує своїх Друзів, що залишились тут на заході ще з часу польської війни: Василя Ребця з Хлівчин і Федька Огорілка з Камінки Буд. Хто знав би про них, прошу написати на мою адресу: **Aleksander Olijarczyk, Charlottenburg, Post. Dier. Land. Deutchland.** 892 1-1

Український Театр »Летюча Естрада« прошу подати свою адресу. Irene Holijan, Berlin-Siemensstadt Schuckertdamm 336/40. 894 1-1

Шевський майстер прийме хлопця до науки (терміну). Зголошення: **Налисник Микола**, Краків, вул. Юліюша Лея 19, м. 1. 812 3-3

Хто знав би, де перебуває Григорій Дублевич зі Львова, прошу дати знати на адресу: Дарія Дублевич, Berlin-Siemensstadt, Schuckerdam 336/40 1-1

Пошукую домашньої помічниці від зараз. Вік довільний. — Король, Краків, Ал. Словацького 37, III пов., м. 12 а.

Професора Петра Пелишка зі Страшевич шукає **Stepan Femiak. Dom. Eichungen. Post: Langlieben Kreis Cosel O/S** 859 1-1

»Кличі новітнього невірства«, книжечку, що досадно освідомлює та протиділає безбожницькій, комуністичній агітації, можна набути в ціні 1.80 зол. за 1 пр. з поштовою пересилкою. Адреса: о. Перхач Андрій, Болестрашичі, p. Żurawica.

Хто знає про Тетяну й Теофіля Луцишинів, Тернопіль; Василя Вовка, Львів, — прошу подати: **Ярослав Береза, Bad Schandau, Sachsen.Volksdeutcher Lager.** 897 1-1

Для концертового турне по Німеччині негайно потрібно для мішаного хору добрі **співаки та співачки, БАСИ-АЛЬТИ.** Знання нот бажане. Винагорода: 14—17 РМ денно. Розїзди на кошт Дирекції. Зголошуватись по адресі: **8. Werkdff. Berlin-Charlottenburg Grolmanstr. 27.** Купимо хорові партитури (»Бандуру« Давидовського). 898 1-1

Шукаю Друзів — Василя Татарина й Василя Юркова з Вовчого Кута. Йонка Петро, **Watenstedt über Braunschweig, Lager 11, Stube 29.** 899 1-1

Хто знає місце побуту Льонгина Мигоцького й Ольги Мигоцької, Володимира Кизими й Марії Кизимової та Ірини Сови з Бережан, зволить подати до Адм. »Кр. Вістей« під шифру »ч. 900«. 900 1-1

Поширюйте наші видання!

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: **Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.**
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва P Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3. Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під комісаричною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa". Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79